

Izšla ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20— Din za inozemstvo 30— neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L. Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 38

Podružnici:

Maribor, Barvska ul. 1. Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu št. 11.812.

Ljubljana, 29. januarja.

Opetovano smo imeli že priložnost opozoriti historično dalekosežnost takozvanega Markovega protokola, katerega so podpisali v Zagrebu lanske pomlad v imenu SLS g. dr. Breje in Smodej, dalje pa bosanski muslimani in radičevci. S tem protokolom so ta očili vlado v naši državi radikalni stranki, ki jim je zato dala neke obljube, med njimi tudi to, da SLS dobi v roke pokrajinsko upravo v Sloveniji. Na podlagi tega protokola je dr. Korošec grozil kralju z revolucijo, če bi prišlo do nove radikalno - demokratične koalicije.

Od tistega časa gre v naši državi vse navzdol. Ko smo opravičeno poklicali klerikalno stranko na odgovornost za vso škodo, ki je nastala iz njihove sovražne kratkovidnosti, je SLS začela retirirati. Radikalni klerikalci niso držali besede. Le seminare so jim vrgli kakšne drobtinice, veliki priziv pa so zadržali za sebe. Zato je SLS začela obračati fronto in se je gončeno nagibala k temu, da vstopi v opozicijski blok pod vodstvom demokratov. Mi smo od prvga početka to približevanje zasledovali z nepoverjenjem, vendar je vsako moral smatrali to preobračanje za napredek in korak v izboljšanje razmer. Po novem letu je SLS izjavila, da načelno pristaja na ustvaritev opozicijskega bloka.

Zadnji čas prihajajo vesti, ki na prvi pogled potrjujejo nezaučljivost, katero navdaja vse poznavalce klerikalne politike. Izkazuje se namreč bolj in bolj, da igrajo klerikalci ne le na dve, temveč na tri strani ob enem. Oni so načelno člani opozicijskega bloka, obenem so člani federalističnega bloka, istočasno pa paktirajo z radikali in poskušajo zase izveliči čim največ koristi iz trenutnega političnega položaja. Radikalni so takoj, ko je bil načeloma sklenjen opozicijski blok, obrnili svoje oči na njegovo slabo točko, t. j. na slovenske klerikalce, ki so za male proste vedno pripravljene pomagati radikalom in jih po vzoru Markovega protokola vleči iz zagate. Klerikalci pa si na ta način kupili od radikalov obilno obilje običnega zhora «Kmetijske družbe» in danes prihajajo iz Beograda vesti, da se klerikalci na čeli črti konet prav sumljivo bližajo radikalom. Za nas to ni nobeno iznenađenje, zati mi te gospodo poznamo že desetletja. Volk menja dlako, svoje navaje pa nikdar.

Vsi ti manevri na večerbskega rešila rešili ne bodo. Oni je po svoji notranjosti in trdnini nemogoč, na naj bolj začasno nade oporo v Nemcih, Turkih in v klerikalni dvojnici. Po čeli državi neizvezemljivi srbski del naroda se krepi odnor vseh nacionalnih in poštenih elementov, ki se želijo zrušiti režim. To velja tudi za našo Slovenijo, kjer odpor proti radikalstvu raste od dne do dne. Od prvopčetka je klerikalizem uporabljal nemoralne metode proti državi in njegovim cilicak - politika ga mora pred našim narodom le še bolj razkriti in kompromitirati.

General Bordrero poslanik v Beogradu

Milan, 29. januarja. e. «Corriere della Sera» poroča, da je general Bordrero, ki je aktivno sodeloval pri sklepanju jugoslovnsko - italijanskega sporazuma, določen za italijanskega poslanika v Beogradu. Imenovanje se izvrši, ko general Bordrero pride v Beograd, kamor bo spremljal jugoslovnsko poslanstvo. Odhod jugoslovnskih ministrov iz Rima je določen na danes večer.

Obnovitev boljševiškega terorja

Riga, 29. januarja. s. V zvezi s spori komunistični stranki se opaža tudi v Moskvi od smrti Lenina naprej poostriev terorškega gospodarstva. Zadnje dni je v Moskvi aretiranih več kot 4000 oseb. Politična policija prihaja celo na nedeljske predstave ter aretirala gledalce. Vse gostilne in kavarne v Moskvi morajo biti zaprte ob enajstih. Po polnoči se ne upa nihče več na ulico.

UKINJENO 17 MEMNO STANJE V PRUSIJI.

Berlin, 29. januarja. s. Pruski deželni zbor je danes z glasovi komunistov, socialistnih demokratov, demokratov in ene poslanskega centra sprejel komunistični predlog glede ukinitja izjemnega stanja.

Sestanek šefov opozicije

DOLOČEN ZA 1. FEBRUAR. — PROGRAM OPOZICIJE. — SUMLJIVI POSLI KLERIKALCEV.

Beograd, 29. januarja. p. Iz krogov opozicijskih skupin se doznavajo, da pripravljajo predloge, ki se bodo pretresali na skupnem sestanku šefov opozicije. Jugoslovnski in muslimanski klub podata skupne predloge. Ljuba Davidović je pripravil popoln načrt programa za opozicijski blok. Enako pripravljajo zemljoradniki svoj predlog. Sestanek šefov opozicijskih grup bi se imel vršiti v petek dne 1. februarja. Verjetno pa je, da se sestanek odloži, ker je dr. Spaho odpotoval v Sarajevo.

Po mišljenju, ki prevladuje v opozicijskih krogih naj bi se akcija opozicije pričela z borbo proti raznim korupcijskim aferam, katerih lista je že sestavljena. Med prvimi tozadevnimi interpelacijami bo demokratska v odkupu orientisanih železnic, ki so jo podpisali tudi zemljoradniki.

Z radikalne strani se širijo vesti o novih pogajanjih s klerikalci. Brezdomno je, da klerikalci zopet paktirajo z reži-

mom. Nasilivo radikalne vlade proti Kmetijski družbi je vzbudilo mnogo pozornosti ter se splošno smatra kot dokaz, da klerikalci, kakor vedno tudi tokrat, vodijo neiskreno politiko. Mnogo se je opažalo, da je dr. Korošec, ki je danes prispel v Beograd, se ves dan izogibal sestankom s šefi ostalih opozicijskih skupin, češ, da je bolan. Zvečer pa je prišel v klerikalni klub ter podal poročilo o zagrebški konferenci.

Radikalne «Beograjske Novosti» si dajo poročati iz Zagreba, da Radčević ne bo hodil po kostanj v ogenj za g. Korošec, ki vedno skuša za sebe izveliči največji plen in da jim tudi ni za to, da bi podprli dr. Spaha, proti kateremu nameravajo pri prihodnjih volitvah v Bosni povsodi postaviti svoje kandidate.

Radikalni nestrpno pričakujejo povratka g. Pašića, o katerem upajo, da bo znal olajšati težko situacijo, v kateri se nahaja režim.

Pričetek proračunske debate

ČITANJE POROČIL VEČINE IN MANJŠINE.

Beograd, 29. januarja. p. Danes dopoldne ob pol 10. se je začela seja plenarne narodne skupščine. V početku je minister Simonović odgovarjal na vprašanja zemljoradnikov Kokanovića glede odajanja zemljišče dobrovoljcem. Minister je izjavil, da se zemljoradnikom oddaja zemlja brez razlike na strankarsko pripadnost. Poslanec Kokanović je s primeri dokazal, da temu ni tako. M. dr. je navedel dobrovoljca, ki ni mogel dobiti zemljišča samo zato, ker ni bil radikal in ker ni hotel plačati radikalnemu posredovalcu 10 tisoč dinarjev nagrade. O tem bo podal še posebno interpelacijo. Za tem je skupščina prešla na dnevni red: Pretres poročila finančnega odbora o proračunu za leto 1924-1925. Seja je potekla vse dopoldne med hitanem poročil večine in opozicije. V imenu večine je poročal posl. Maksimović manjšinsko mnenje demokratov je utemeljeval

posl. Sečercov, za klerikalce posl. Pušenjak, za jugoslovnski muslimanski klub dr. Behmen, a za zemljoradniški klub Voja Lazić. Seja je bila zaključena ob 12.30. Prihodnja je odrejena za jutri dopoldne s istim dnevnim redom.

Na jutrišnji seji narodne skupščine bodo ekspozice o državnem proračunu in vladni finančni politiki minister Stojadinović. Minister bo pri tej priložnosti tudi indirektno odgovarjal na noto, ki jo je angleška vlada poslala naši vladi povodom francoskega posojila za oboroževanje.

PRIZNANJE SLUŽBENIH LET DRŽ. NAMEŠČENCEV.

Beograd, 29. januarja. p. Danes dopoldne se je vršila seja finančnega odbora, na kateri je bila izvoljena posebna sekcija, ki ima namen proučiti vsa vprašanja, nanašajoča se na priznavanje službenih let drž. nameščencev.

Madžarska in Jugoslavija

MADŽARSKA MORA PLAČATI. — JUGOSLOVENSKE ZAHTEVE. — RAZOČARANI MADŽARSKI ŠOVINISTI.

Budimpešta, 29. januarja. n. Ministrski predsednik Bethlen je sprejel po svojem povratku iz Londona zastopnike tiska in izjavil, da se bo rešilo vprašanje madžarskega posojila na podlagi bremen, naloženih Madžarski s mirovno pogodbo in sicer na ta način, da se v 10 milijonov zlatih kron, ki jih mora plačati vsako leto, imajo vračunati tudi stroški raznih antantirih komisij. Izločeno bodo samo dobave premoga Jugoslaviji. Z ozirom na generalnega komisarja je sklenjeno, da se lahko izbere tudi ameriški državljani. Reparacijska komisija bo najbrže prihodnji teden odločila glede posojila in reparacij. Rešiti se morajo še nekatera vprašanja, ki jih je postavila konferenca Male antante v Beogradu, posebno vprašanje posojil za osvoboditev malih držav. Razen tega je prijavišla Jugoslavija posebne želje z ozirom na gotove restitucije. Načelni sporazum z Jugoslavijo je že dosežen v Parizu in ta mošnji madžarski poslanik baron Korany se sodaj pogaja z zaupnikom jugosl. vlade o podrobnostih. Tudi jugoslov. za-

hteve se bodo, ako jih odobri reparacijska komisija, rešile v okviru teh 10 milijonov zlatih kron. Madžarski finančni minister Kalay je izjavil, da obvezuje pogodba o premirju Madžarsko samo na izročitev porabljenega materiala, Jugoslavija pa sodaj zahteva novi material.

Budimpešta, 29. januarja. r. Povodom podpisa jugoslov. - italijanskega sporazuma izjavlja graf Appony v madžarskem časopisju, da je bodočnost Madžarske zelo temna, ker Madžarska ne more postaviti živahni delavnosti Male antante nikakršne protiuteče. Jugoslov. - italijanski sporazum pomenja poraz zunanje politike Madžarske. Zelo opasno za Madžarsko je delovanje dr. Beneša, najprej nekega politika istočne Evrope, ki se približuje Franciji, da pridobi Poljsko in potisne v ozadje Madžarsko. Madžarska zunanja politika je padla na zgolj finančno politiko in ta poneha, čim bo posojilo perfektuirano. Dr. Beneš se je posredilo pridobiti Francijo za fronto proti Habsburžanom.

RAZKRAJ FERDINAND HOČE V SOFIJO.

Beograd, 29. januarja. r. Po vestih iz Sofije, ki jih je sprejeti z rezervo, je bivši bolgarski kralj Ferdinand poslal predsedniku bolgarske vlade Cankovu pismo, v katerem prosi, da mu bolgarska vlada dovoli kratko bivanje na Bolgarskem. Svojo prošnjo motivira bivši kralj s tem, da namerava priti na Bolgarsko samo s tem namenom, da ureli svoje imovinske razmere. Bolgarska vlada se še ni odločila, kaj naj mu odgovori, toda govori se, da bo bivši kralj Ferdinand po posebnem kurirju obveščen, da bi bilo zelo neumestno, ako se sedaj vrne na Bolgarsko. Bivši kralj Ferdinand se ta čas mudi na Dunaju na domu blvskega avstrijskega namestnika za Primorje princea Hohenlohe.

IZSELJENJSKA KONVENCIJA Z AMERIKO.

Beograd, 29. januarja. r. Ameriška vlada je poslala naši vladi predlog za konvencijo glede reguliranja prava naših izseljencev v Ameriki. Naša vlada je odredila posebno komisijo, da prouči to vprašanje.

KONEC ŽELEZNIČARSKA STAVKE NA ANGLEŠKEM.

London, 29. januarja. s. V mezdnem sporu na železnikah je prišlo do sporazuma. Pogoji ureditve spora so bili sprejeti ter se je sklenila vzpostavitev dela. Takoj je bilo odposlanih na stavkovne sekcije 400 brzojavov. Upajo, da bo promet še noč vzpostavljen v normalnem obsegu.

AVSTRIJSKO-TURŠKE POGODBE.

Carigrad, 29. januarja. s. Sročil so avstrijski poslanik Kral in delegati turške vlade podpisali tri pogodbe, o katerih so se že dalj čas pogajali, in sicer o prijateljskem paktu, o konvenciji glede naselitve in o trgovinski pogodbi.

MILIJARDER ROCKEFELLER UMIRA.

Newyork, 29. januarja. e. Milijarderja Rockefellerja, ki se že več mesecev ne more ganiti iz postelje, se je lotila pljučnica. Zdravniki nimajo več upanja, da bi ga rešili. Predsednik Coolidge si daje potem brezličnega brzojava od ure do ure poročati o bolnikovem zdravstvenem stanju.

Posvetovanja ekspertov v Rimu

ODHOD PAŠIĆA IN NINČIĆA. — SPORAZUM PODALJŠAN NA 7 LET. — NAŠE OBJAVE O VSEBINI SPORAZUMA SO TOČNE.

Rim, 29. januarja. e. Pašić in Ninčić sta noč zapustila Rim in se preko Firence vrnila v Beograd.

Rim, 29. januarja. j. Odgoditev odhoda jugoslovnskih ministrov iz Rima na danes zvečer je bila znana le nekaterim osebam. Odhod se je odgodil radi tega da se je mogel ministrski predsednik Pašić odpočiti, preden nastopi potovanje v Beograd, in da se omogoči jugoslovnskem zunanjemu ministru dr. Ninčiću, da se udeleži sinočnih sej strokovnjakov.

Strokovnjaki so imeli včeraj tri seje. Zadnja se je pričela ob enajstih zvečer. Na tej seji se je dosegel končnoveljavni sporazum glede detajlnih točk sporazuma o Reki. Ministrski predsednik Pašić je podpisal le glavni pogodb, dočim imajo aneksi podpis dr. Ninčića. V italijanskem zunanjem ministrstvu so izjavili našemu poročevalcu, da je objava vseine pogodbe v jugoslovnskih listih v glavnih točkah pravilna. Pri rimskih pogajanjih se je le toliko izpremenilo, da se je veljavnost pogodbe razširila od pet na sedem let. Dr. Ninčić je danes stopil v stik tudi z italijanskim ministrom za gospodarstvo. Ta razgovor, ki je služil pripravi jugoslovnsko-italijanske trgovinskega dogovora, se je vršil vpriči šefa italijanske zunanje urade Contarinija ter šefa italijanske delegacije za trgovinska pogajanja di Nole.

Danes popoldne je državni tajnik kardinal Gaspari na jugoslovnskem poslanstvu v Vatikanu vrnil poset jugoslovnskih ministrov pri papežu. Ob šestih zvečer sta ministrski predsednik Pašić in zunanji minister dr. Ninčić sprejela v palači Chigi zastopnike italijanskega časopisja, katerim sta izrazila svoje zadovoljstvo nad sklepom pogodbe. — V razgovoru je dr. Ninčić izrekel prepričanje, da je sedanja pogodba za bodoče prijateljske odnose med Italijo in Jugoslavijo podlaga. Vplivala pa bo tudi na splošni položaj v Evropi.

Izjavil je, da bosta obe pogodbi kmalu ratificirani v Beogradu. Pri tem je poudarjal, da takozvani «prijateljski pakt» kot docela političen dokument ne potrebuje ratifikacije in da je že stopil v veljavo, ker ga je že odobril jugoslovnski

monarh. Pogodba glede Reke se bo pa predložila jugoslovnski zbornici že prihodnje dni in dr. Ninčić ne dvomi, da bo tudi ratificirana. Od italijanske strani se bo ratifikacija radi razpusta parlamenta izvršila s kraljevskim dekretom. V rimskih krogih se računa s tem, da se bo ratifikacija izvršila od obeh strani najkasneje v treh tednih.

ITALIJANSKE KONCESIJE.

Milan, 29. januarja. e. Današnji «Corriere della Sera» objavlja naslednje podrobnosti iz jugoslovnsko-italijanskega sporazuma.

Opredečuje se položaj meščanstva slovanske narodnosti, kateremu se priznavajo iste pravice, kakor jih je določila rapalska pogodba Italijanom v Dalmaciji, med njimi tudi pravica opcije za jugoslovnsko državljanstvo tekem enega leta, ne da bi bili obvezani se preseliti, in priznanje doktoratov in vsučiliških naslovov, doseženih na neitalijanskih vsučiliščih.

Mussolini je pristal tudi na Pašičevo zahtevo, da cerkev in zavod sv. Jeronima (San Gerolamo degli Schiavoni) v Rimu, ki je bil prej last Avstro-Ogrske in je sedaj pod sekvestrom, preide v last Jugoslavije pod vatikansko oblastjo da bodo v tem zavodu obavljali svoje študije jugoslovnski seminaristi in s posej, da se ne izpremeni namen cerkve in zavoda.

NAŠA NOVA MEJA PRI REKI.

Rim, 29. januarja. j. Glavne določbe obeh dogovorov med Italijo in Jugoslavijo bodo kmalu stopile v veljavo. Načelna meja med obeh državama bo po zanesljivih informacijah nastopna: Tkvar koridor se je zožil v korist Jugoslavije približno za en kilometer. Pri koti 203 poseza še bolj v bivše reško ozemlje ter gre nato severozapadno od Kantride proti severozhodu. Pri tem pusti vas Pilepiš Jugoslaviji. Pri Hostih se strinja skoraj s prejšnjo mejo, od tam pa gre linija skoraj v ravni smeri od stare meje proti severozhodu ter pusti vasi Dolei, Polbreg, Lopaza in Gornji Lubni Jugoslaviji. Grobovo ostane Italiji. Jugoslavije dobi le tri kraje s približno 50 hišami in 3000 prebivalcev.

Ministrski svet

Beograd, 29. januarja. p. Noč od 18. do 21. ure se je vršila seja vlade na kateri je minister poljoprivrede Miletić predložil zakonski načrt o državnem zemljoradniški banki. Ta banka naj bi se osnovala s kapitalom 50 milijonov Din in se bodo oddajali poljedelcem krediti z obrestmi 2 do 3 odst. nad obrestno mero Narodne banke. Poslovni kapital bi se stopnjevala zbiral iz dohodkov državnega proračuna, razredne loterije uprave fondov in poštne hranilnice. Dalo je bilo na seji priobčeno poročilo iz Rima, da sta danes opolnne odpotovala iz Rima Pašić in Ninčić proti Firenci, kjer se bosta mudila verjetno pol dne in se odtod vrnila v Beograd, kamor prispeta v četrtek dopoldne. Glede budžetske debate je vlada sklenila, da od strani vlade in vladne večine razen finančnega ministra za sedaj ne bo nihče govoril. Ako bo to potrebno, bo večina naknadno odredila svojega govornika. Nato so bili odobreni nastopni krediti: Pol milijona Din ministrstvu pravde za doklade sodnikom v Vojvodini, pol milijona Din ministrstvu prosvete za kurivo v kolah po Hrvatskem in Slavoniji in 700 tisoč Din ministru pošte in brzojava za izplačevanje zakupa poštarjem. Pred zaključkom se je prišel minister dvora Janković, ki je dalje časa konferiral z Markom Trifkovičem.

BOLGARSKA DELAVSKA STRANKA.

Opustitev revolucionarnega programa.

Sofija, 29. januarja. j. Prva javna skupščina nove bolgarske delavske stranke, ki je sestavljena iz ostankov bivše komunistične stranke, je sprejela resolucijo, kjer se veli, da nima ta stranka ničesar več skupnega z bivšo komunistično stranko ter da stremi na podlagi razrednega boja in spoštovanja državnih zakonov za tem, da dobi v svrhu varstva delavskega razreda oblast v svoje roke.

POMILOŠČENJE POLJSKIH ČASTNIKOV.

Varšava, 29. januarja. j. Najvišje vojaško sodišče je razveljavilo smrtno obsodbo onih častnikov, ki so bili obsojeni v zvezi z eksplozijo v varšavski citadeli. Odreleno le rstvo sodno postopanje

Zimska olimpijada

Hockey. — Vojaške smuške tekme.

Chamonix, 29. januarja. h. Danes so se nadaljevale hockey-tekme na ledu. Anglija je porazila Francijo s 15 : 2 (5 : 0), Kanada pa Švedsko z 22 : 0 (5 : 0).

Dopoldne so se vršile tudi smuške tekme vojaških patrolj na 30 km. Tekme so bile zvezane s streljanjem. Končni placement je: 1. Švica 4:00:06, 2. Finska 4:05:40, 3. Francija 4:19:53, 4. Češkoslovaška 4:22:24. Poljska in Italija se nista plasirali, ker sta med tekmo odstopili.

Inozemske borze

29. januarja.

CURIH: Beograd 6.60, New-York 570, London 24.08, Pariz 26.90, Milan 28.25, Praga 16.70, Budimpešta 0.02050, Bukarešta 2.90, Dunaj 0.00814.

TRST: Zagreb 26.35 do 26.50, Dunaj 0.0320 do 0.0325, Praga 66 do 66.50, London 97.70 do 97.90, New-York 22.90 do 23, dinar 26.35 do 26.50, uradni tečaj zlate lire 444.004.

DUNAJ: Devize: Beograd 813 do 817, Berlin 16 do 16.00, Budimpešta 2.40 do 2.50, Bukarešta 355 do 357, London 302.500 do 303.500, Milan 3084 do 3095, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3302 do 3318, Praga 2041 do 2051, Sofija 502 do 506, Curih 12.265 do 12.315; valute: dolarji 70.800 do 71.260, funti 800.700 do 802.500, lire 8070 do 3090, dinarji 809 do 815; efekti (v tisočih): Trgobanka 54, Hrvatska Hipotekarna 69, Hrvatska Eskomptna 141, Jugobanka 125, Jesenice 2416, Zenica 1900, Gutmann 1420, Slavetska 670, Slavonija 164, Sečercana Osijek 1394, Trbovlje 687.

FRAGA: Beograd 40.025, Dunaj 4.78, Rim 152, Pariz 161.4, London 148.05, New-York 84.90, Curih 508.50.

BERLIN (v milijonih): Beograd 47.978, Milan 184.288, Praga 120.940, Pariz 193.510, London 17.955.000, New-York 4.189.500, Curih 724.850.

LONDON: Beograd 870, Berlin 18 billjonov, Milan 97.68, New-York 420.56, Dunaj 302.000, Praga 148.

NEW-YORK: Beograd 114.75, Berlin 0.000.000.024, London 420, Pariz 459, Curih 1720, Milan 435.75, Dunaj 0.14, Budimpešta 0.56, Praga 288.50.

Radikalno-klerikalni komplot proti „Kmetijski družbi“

„Kmetijska družba“, edini nestrankarski strokovni zavod za pospeševanje interesov našega seljaka, je od nekdlaj predmet poželjivosti klerikalne stranke, ki bi družbo rada spremenila v filialko „Gospodarske zveze“. V službo te ideje je stopil prof. Jarec, ki je po večletnem nahu do zopet prišel v milost pri SLS. Podvrgel se je prof. Remcu in se zavezal, da bo uporabil svoje slučajno stališče kot podpredsednik po smrti blagopok. Gustava Pirea.

Glavni odbor pa ni bil mnenja, da sme g. Jarec uganjati, kar hoče. Odstavil ga je in sklical preko njegove glave občni zbor. Gosp. Jarec je seveda takoj tekel na policijo po pomoč. Torej je vlada zagrešila prvo nezakonitost: mesto da pusti glavni odbor, da po zakonu in pravih izvedeh občni zbor, je razpustila ne morda družbo, ampak njen odbor in postavila komisarja. Ta je sklical nov občni zbor.

Zdaj pa so klerikalci začeli letati okrog radikalov. In radikalci so jim pristali proti koncesijam na drugam polju. Občni zbor je policijsko preložen.

Ta korak vlade je v vseh naprednih krogih izzval velikansko ogorčenje. Nad 20.000 članov si mora dati dopaati, da se radikalni in klerikalni s njimi igrajo kakor hočejo.

Preklesno obveščeni o odgovori občnega zbora (veliki župan je dobil brzojavko iz Beograda šele včeraj dopoldne) so danes že prihajali delegati, ki ne prikrivajo, da smatrajo najno-

vejši čin radikalije za eno najbolj sramotnih potez stranke, ki trdi, da je napredna. Napredna? Ne, to je družba za eksploatacijo države, ki ji ni nobena stvar sveta. Če ji kaže, prodava vse. Danes je sklenila NRS z SLS nečedno politično kupčijo za „Kmetijsko družbo“.

Radikalna klika dr. Ravnihar-Azman se na videz veže s SKS pri „Narodnem dnevniku“. Gosp. Zeleznikar od SKS je od „Jadranske banke“ plačan urednik tega lista. Ta zveza je naperjena proti — demokratom. Isti hip pa radikalni proslajajo „Kmetijsko družbo“ — klerikalom. Nesrečna zveza SKS z radikalni bože uničiti demokrate v korist — radikalom. Ljudje se kar za glasvo prjeajo, da so mogoče take politične pervoznosti in, kakor čulamo prevarati delegati nič ne prikrivajo svojega ogorčenja nad radikalni in nonaravno zvezo.

Klerikalci zaman upajo, da bodo s svojim trikrom prešli preko 31. marca. Proti njim gre odločen odpor vseh naprednih krogov, ki bodo našli potov, da jim sprejeto nekano. A treba je sloge in odločnega nastopa vseh naprednjakov.

Načelstvo JDS je včeraj dopoldan poslalo ministru notranjih del g. Vujičicu ostro brzojavko, v koji obsoja umešavanje vlade v samoupravo „Kmetijske družbe“. Tej nezakonitosti sledi je akt odgojitve občnega zbora, s kojim se hoče to stanje klerikalcem podaljšati, da bi med tem morda dobili umetno večino. Zahteva se takojšnje sklicanje občnega zbora.

Ob otvoritvi albanske konstituante

Velike so težave, s katerimi se mora boriti naša država, da urodi svojo notranjost v političnem, gospodarskem, prometnem, finančnem, upravnem oziru; malokatera od novih narodnih držav se more v tem pogledu primerjati z nami. Edino glode Albanije moramo reči, da stoji še pred kolosalnejšimi notranjimi nalogami.

Albanija je edina država, ki nima še niti ene železnice, skoro nikakih modernih cest, ne zadostnih telegrafskih in telefonskih zvez. Dežela ima v svojem obrežnem pasu velike komplekse najplodnejše zemlje, ki pa leži po večini neobdelana in neobljudena, ker bi jo bilo treba najprej osušiti in obvarovati pred poplavlami. V Albaniji je obilo rudnih zakladov, toda nikjer se še ne eksploatairajo, ker ni sredstev, ne volje za to. Albanci so pretežno živinorejci, pastirji, šele v drugi vrsti tudi poljedelci — delati morajo pretežno ženske —; so siromašni, s malim zadovoljno ljudstvo. Da bi se z domačim kapitalom opravili vsi ti silni potrebni gospodarski posli, je izključeno — tuj kredit dobiti je vprico občne nesigurnosti nemogoče, in kadar bo mogoče, se bo hotel vselit tuj kapital, ki bo hotel izžemati deželo, in jo tudi politično spraviti v odvisnost.

Prav tako težki so problemi, kako urediti Albanijo, dolejš deželo anarhije, v vsaj v glavnem moderno državo. Dolejš še ni imela takorekoč nicesar skupnega, sedaj pa je treba ustvariti državno zakonodavstvo, sodstvo, administracijo, uradniški aparat, varstveno organizacijo in še mnogo drugega, kar je osnova reda in avtoritete in zakonitosti v državi. V tem pogledu ne bo delo lahko; najbolj gorati severni del je ohranil še dosedaj svojo plemensko uredbo, kjer je najvišja avtoriteta svet plemenskih poglavarjev; plemena Miriditov niso takorekoč še nikdar priznavala druge oblasti, nikdar plačevala davkov. Namesto sodstva go-poduje tu krvna osveta. Srednji pretežno muslimanski predel Albanije je domena veleposestev, fevdalnega sistema, mogočih begov s skoraj podložitimi kmeti. Edino na jugu v bližini Grkov, so uredne nekoliko bolj silne modernim evropskim, v predelu, kjer prebiva največ pravoslavni živeli. Izdelati in uveljaviti ustavo in upravo tem različnim predelom, uvesti davek, ukiniti begovske privilegije itd. ne bo lahka naloga albanske konstituante.

Nereseno pa je tudi vprašanje državne oblike. Sedaj je postavljeno regentstvo štirih članov, predstavljajočih štiri vere v Albaniji. Ta regentski svet je vršil izvršilno oblast, dokler se ne izbere vladar. Ali si bo Albanija izbrala monarha, ali se bo uredila v republiko, ali se bo obdržal današnji režim z namestništvom? Obstajajo stremjenja v vseh treh smerih.

Konstituanta bo tudi odločala o vprašanju prestolice, kajti Tirana je le začasni sedež vlade. V zadnjem času se ojačava struja, ki zahteva Skadar kot prestolico, kar za razmerje do nas ni brez pomena. Skadar je danes največje mesto dežele.

Ako bo mogla konstituanta rešiti vse te težke probleme in dati podlago novi Albaniji, bo njena zasluga izredno velika.

Politične beležke

+ Zbor zaupnikov JDS. Vse k. o. morajo biti zastopane vsaj po enem delegatu na predkonferenci 2. februarja pop., kjer se bodo razpravljala važna organizacijska in taktična vprašanja JDS. Za zbor zaupnikov 3. februarja ob 11. uri v Narodnem domu pa je udeležba zaupnikov, v kolikor se ne upravičijo, obligatna. Treba da se vidimo in ojačimo za velike borbe, ki nas čakajo l. 1924. Zaupniki lahko privedejo seboj še druge somišljenike. Posebni predlogi in druge želje naj se prijavijo do 1. februarja tajništvu JDS. Upati je, da bo zbor zaupnikov velika manifestacija napredne misli v Sloveniji.

+ Ravniharjeva nezgoda na sobotnem narodnem zboru v Ljubljani se v vseh krogih smatra za zaslužno po lastni krivdi izzvano lekcijo človeku, ki smatra, da so narodni „govorci“ njegov monopol in da sme radikalni ekspozent govoriti o čim svojih predstojnikov. Tržaška „Edinost“ jemlje ljubljanski dogodek prevoč tragično, kajti blamiran ni nihče drug kakor g. Ravnihar, v čegar naročju bodo kmalu zaspala vsa narodna društva. Počenjanje Ravniharjevo se ravno našim nacionalnim Primorcem najbolj stadi, ker so vajeni ravne poti in udarilo ter govore, kakor jim veli srce. Zato se jim stadi, če je kdo dvorezen, če leze v Pašičevo naročje, a govori na shodu, kjer se Pašiču očita izdajstvo. Naše Cankarjeve rodoljubarje treba enkrat eliminirati, da bo mir pred dvoreznimi frazami, ki smo jih vsi sili do grla.

+ Seja „zaupnega odbora“ NNS se je vršila sinoči pri „Sestki“ na Dunajski cesti. Udeležilo se je seje 16 zaupnikov torej niti polovica povabljenih. Vršla se je pod vtišom demitije dr. K. Trillerja, ki je odstopil kot predsednik NNS, čes da mu njegovi siceršnji posli ne dopuščajo, da se udeležuje aktivno političnega življenja... Dr. Ravnihar je poročal o svojem izgubljenem mandatu v tem smislu, da je načelstvo NNS na vabilo JDS, da se združi z njo v eno fronto, odgovorilo odklonilno, ker kaže biti tam, kjer je danes močnejša stranka v državi.

t. i. pri radikalih. Istega mnenja je bil predsednik „Trgovske banke“ g. Viktor Meden. Močan del udeležitelj zaupnikov pa je bil drugega nazora, da se treba vsekako pomiriti z JDS in začeti z njo v to svrhu nova pogajanja. Glavno besedo proti tej misli je imel organizirani član NRS dr. Roman Ravnihar, podravatelj „Jadranske banke“. Do sklepov ni prišlo, ampak se bodo posvetovanja nadaljevala. — Mi moremo k temu le pripomniti, da je tkzv. zaupniški sestanek dokazal, da NNS pravzaprav ne obstoji več. Taki rudiment se samo osmešijo, če proglašajo „bojkote“. JDS je vedno na istem stališču. Z ljudmi, ki načeloma drže z onim, o katerem mislijo, da je močnejši, je vsak razgovor nemogoč. Načela so več nego število. Kdor rine vedno tla, kjer se mu zdi večja moč in zagovarja stranko Ku Ve Du (kuda vetar duva), ta propagira politično prostitucijo.

+ Papež Pij XI. In g. Anton Sušnik. Papež je silno vesel, da je Italija vzela svobodo Reki in spravila Jugoslavijo na kolena. On blagoslovlja sporazum ki sta ga v nedeljo podpisala gg. Pašič in Mussolini. G. Anton Sušnik, poslanec SLS pa izjavlja v skupščini, da ta sporazum ni mir, ampak diktat premaganca. Sporazum smo izgubili v narodnem oziru. Podpišemo, kar izjavlja g. Sušnik. A kaj naj porečemo k temu, da se verski poglavar naših katolikov izjavlja drugače. Obsojite ga, če si upate, gg. od SLS! Čemu se papež vtiha v politiko? Čemu govori o sporazumih, kjer gre za gol diktat? Če je SLS iskrena, naj jasno prime svojega vrhovnega šefa. Med onimi činitelji, ki pridno političanjujejo Istro in preganjajo jugoslovanske duhovščino in nadškofa Sedeja, je g. rimski papež. Na zadnjem shodu v „Unionu“ je klerikalni govornik povedal, da je 85.000 Hrvatov vsiljen laški duhovnik. Kdo to dela? En zborovalec je umestno zaklical vmes: „To dela rimski papež, njega napadite!“ In res: rimska kurija tekmuje s fašisti v sovražstvu zoper naš jezik. Mi in pravoslavni garantiramo za verski mir in strpnost. Ta čas pa rimski papež žali naš narod in ga preganja. Ali se bo kaj čuditi, če proti temu enkrat nastopi elementaren odpor?

+ Program dveh radikalnih odličnikov. Te dni začne v Beogradu izhajati nov dnevnik „Beograd“, katerega krušna očetca sta gg. bivša ministra Vel. Janković in L. Marković. Novi dnevnik pravi v pozivu na naročbo, da je neodvisen in izven strank, potem pa naglašja „da Srbija po zgodovinski napaki, storjeni na Kriju ponovljeni v aktu od 1. decembra in uzakonjeni v vidovdanski ustavi, obstoja z vso silo in stalnostjo svoje slavne zgodovine.“ „Beograd“ se bo boril za to, da se v tem smislu — ustava spremeni. „Mi se bomo borili proti demokraciji za restavracijo monarhije,“ tako se končuje ta proglas Velizarja Jankovića in Laze Markovića, ki jima še „Balkan“ ni dovolj velebrskli.

+ V radikalnih vorigah. Voditelj SKS, ki so angažirali svojo stranko pri radikalnem časopisnem podjetju gg. Kamenarovića in Ravniharja, igrajo te dni silno klavarno vlogo. Radikalci so njihove ljubeznivosti kvitirali z udarcem proti Kmetijski družbi. Na drugi strani pa morajo ubogi ljubljanski zeleni radikalci v Narodnem dnevniku zatajevati celo svojo lastno stranko. V ponedeljek je oficijelni govornik Zemljoradniškega kluba, katerega redni član je tudi g. Pucelj, pri skupščinski debati o francoskem posojilu podal izjavo, da Zemljoradniški klub in torej tudi g. Pucelj ne more glasovati za posojilo iz razloga, ker je predlog predložila „koruptivna, nasilniška in razbojniška radikalna vlada“. Te izjave, ki je za stališče zemljoradnikov načelnega pomena, g. glavni urednik Narodnega dnevnika, ni smel objaviti ter jo je moral gladko zamočati! Ali SKS ne čuti v kakor sramotnem položaj to je spejala nesrečna politika nekaterih njenih prvakov? Da ne bo nesporazumljena povdarjamo še to, da je glavni urednik „N. D.“ ekspozent SKS v uredništvu tega lista.

Iz demokratske stranke

VABILO na veliki shod zaupnikov JDS

v Ljubljani, dne 3. februarja 1924 točno ob 11. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma.

Dnevni red:

- 1.) Otvoritev zbora in nagovor predsedstva.
- 2.) Pozdravi zastopnikov JDS iz drugih oblasti.
- 3.) Poročilo načelstva JDS v Ljubljani.
- 4.) Predlogi za volitve načelstva JDS in resolucije.
- 5.) Debata o točkah 1—4.
- 6.) Glasovanje o predlogih pod 4.
- 7.) Drugi predlogi in slučajnosti.

Na shod zaupnikov so vabljene razven stranknih funkcionarjev, vsi za upniki, vsi odborniki krajevnih organizacij, vsi poverjeniki, vsi obiskovalci dosedanji političnih tečajev JDS v področju ljubljanske oblasti. Pristop imajo dalje tudi ostali somišljeniki JDS, vendar le v kolikor so vpeljani po zaupnikih in se ob vstopu zglašijo pri rednikih.

MLADINSKA ORGANIZACIJA

Seja pripravljalnega odbora J. D. M. O. se vrši v ponedeljek 4. februarja ob 8. uri v društvenih prostorih „Narodni dom“. Prosi se točnosti in sigurne udeležbe. Predsednik.

Seja „Mladosti“ se vrši v četrtek 31. t. m. ob 8. uri v društveni sobi. Dnevni red jako važen. Predsednik.

Izobraževalno društvo „Mladost“ najznanja, da vrši redno vsaki terek li petek tamburaške vaje, v sredo in četrtek dramatične vaje, vsaki ponedeljek od 8. do 9. ure je pa vpis novih članov v društvenem lokalu Narodni dom levo. Čim se priglasijo zadostno število naših članov za tamburanje, se takoj začne s poučevanjem. Odbor.

Središče. V nedeljo se je vršil v Honvatu gostilni v Središču javen shod, na katerem sta ob izredno obilni udeležbi poročala g. dr. Lipold in g. Lovro Petrovar iz Ivanjkovcev. Shodu je predsedoval predsednik krajevne organizacije g. Ivan Najžer.

Stanovanjska mizerija v Trstu

Trst, 27. januarja.

Ljubljancem se pritožujejo, da v Ljubljani ni dobiti stanovanj, da so strahovit draga, da so hišni lastniki odurohi, in pravijo, da bi bilo treba pasje bica zanje ali celo vrvice okoli vratu. Na tak in podoben način blagoslovljajo Ljubljancem iste svoje sosesčane, ki so tako srečni, da imajo lastno streho nad glavo, in so prepričani, da nikjer na svetu ni tako slabo, kakor je ravno v Ljubljani. Prav pogostoma pa se tudi čujejo pripombe: „Blagor vam tam dobi v Trstu, kjer imate stanovanj, da bi lahko puščali krmili z njimi. Trst mora vendar biti napol prazen, ko se nas je toliko izselilo!“

O sancta simplicitas ljubljankal! Seveda, če pogledaš „Piccolove“ male oglaste, najdeš v njih dan z dnem celo vrsto stanovanj in še več opremljenih in neopremljenih sob, toda če te zadene bridska naloga, da moraš iskati stanovanja, boš pa videl, kaj se pravi v današnjem Trstu biti brez njega. Da pa se bom sam goril, naj vam zopet navedem odlomek iz tozadnje izvajanj tržaškega lista „Coda del Diavolo“.

List pripoveduje, kako se je že popolnoma udomačila navada, da se za oddajo stanovanja zahteva neka odškodnina, takoimenovana „buona uscita“, in da je ljudstvo naravnost ginljivo presenečeno, če čita v „Piccolu“, da se oddaja stanovanje z vodo, s plinom in vsemi drugimi pritliklinami takoj in brez „buone uscite“.

— Stanovanje brez odškodnine je prava sreča, čudež! — si pravi ubog ljudstvo in tebe že na vse zgodaj iztrajiskat onega poštenega mešetarja, ki posreduje pri oddaji stanovanj.

Mešetarja, ki ima svoje nastanišče običajno v kaki kavarni, že v prvih jutranjih urah oblegajo cele množice, večnoma ženske, ki bi mu vse obnem hoteli iztrgati iz ust skrivnost naslova razpoložljivega stanovanja.

In sedaj evo vam razgovora med mešetarjem in gospi, ki išče stanovanja:

— Imate torej prazna stanovanja?
— Imam, velika in majhna, z vodo in plinom, slajna in skromna, prav za vsako možno.

Gospa ob teh besedah skoraj omedli od radosti in se v trenutni raznetosti hoče obesiti okoli vratu mešetarja. Pa se le še vzdrži.

— Glejte, potrebovala bi majhno, majhno stanovanje. Sva sama dva, jaz in soprog.

— Pa ste res srečna gospa. Imam nekaj za vas, kakor nalašč.

Gospa vsa ginjena sklene roke in solze radosti se ji zalesketajo v oči:

— Ali res? Ali me ne varate?
— V ulici Cologna je prazno stanovanje, v pritličju, soba, kuhinja, voda in plin.

— In najemščina?

— Malenkost: 70 lir na mesec.

— Brez „buone uscite“?

— Brez.

— Potem je stvar sklenjena. Plačam takoj za tri mesece in jutri dam prepeljati pohištvo.

Mešetarju se je obraz stemnil, mož porogljivo namuza in reče prezirljivo:

— Za tri mesece? Niti govora. Gospodar zahteva, da se mu pred izročilvijo ključa plača 1680 lir.

— Za božjo voljo, čemu pa vendar!

— Dveletna najemščina. To je izredno pogoj.

— Ali toliko donarja nimam.

— Potem se pa morate odreči temu stanovanju.

— Pa nimate morda kake druge hišnje, kjer bi bil gospodar manj nečloveški? Plačevala bi stanarino trimesečno kakor se je vedno plačevalo v Trstu.

— Jih imamo več. Mogla bi plačevati tudi na mesec.

— Povejte mi, povejte!

— Ali potem morate plačati „buone uscite“: dva, tri, štiritisoč lir —

List pravi, da je zahtevanje „buone uscite“ proti zakonu, da sta kazniva bila vsi lastnik in posredujelec, in da je zahtevanje dveletne stanarine vnaprej nepravno oduroštvu, pripominja pa, da je vsak poziv na oblasti, da naj poseže vsem pozivom in protestom še vedno ne so zganile. Treba bi bilo, da si občinstvo samo pomaga. Hišne lastnike in mešetarje je treba postaviti na sramotni odstav in objaviti njihovih imen v časopisu.

Pa recite sedaj, ali je v Trstu res toliko boljše kot pa v Ljubljani!

Burna železničarska skupščina v Beogradu

Beograd, 29. januarja.

Izredni občni zbor narodnih železničarjev je potekel v nedeljo precej burno. Dopolnje se je vršilo zborovanje v hotelu Bristol, popoldne v hotelu Petrograd. Glavna točka dnevnega reda je bila volitev novega osrednjega odbora. Predsednik in podpredsednik osrednjega odbora g. Lukić in g. Nikolić sta brez odobrenja Uduženja poslala promemnu ministru nekako resolucijo monarhije, ki je bila v protislovju z naziranjem zadnjega rednega občnega zbora. Čim so člani osrednjega odbora iz dežele zapustili iz listov za to resolucijo, so sporočili preš. odboru v Beogradu, da se ne strinjajo s takim početjem. Na podlagi tega sta predsednik in podpredsednik poslala koncem decembra ostavki na svoji mestu.

Tajnik osred. odbora g. Radoje Janković je skušal otvoriti zborovanje, proti čemur so nekateri člani burno protestirali. Končno se je občni zbor zedinil, naj predseduje najstarejši odbornik. Nato je zavzel predsedniško mesto ljubljanski delegat g. Ivan Deržič. Razburjenje se s tem ni poleglo. Tajnik g. Janković je pojasnjeval, da sta bila predsednik in podpredsednik od prometnega ministra izgnana, česar pa nočeta priznati. „Vsi ste krivi, vsi morate odstopiti!“ je vpil g. Adašević. G. Deržič zagovarja g. Jankovića in svari pred partizanstvom, ki se zadnji čas zopet uvažja v organizacijo, ker bi sicer slovenski železničarji zapustili skupno organizacijo in odšli po svoji čisto stanovski poti.

Prihod predsednika beogradske sekcije g. Niko Petrovića je znova raznel zborovalce. Imenovan gospod je navadno pismeno izjavil, da se strinja z uredbo o razvrstitvi železničarjev. Proti uredbi pa so vsi železničarji razen njega, Gosp. Petrović brani predsednika in podpredsednika, čes da so jima ostali odborniki nelegalno odvzeli oblast. V nemirnem prerakanju izjavi g. Deržič, da ne namerava s svojimi tovariši sodelovati pri rušenju organizacije, kar so neki člani pričeli, ter pravi, da bo odšel. Zborovalci razburjeno vpijejo za odhajajočim g. Petrovićem, ki se strinja s skandalozno uredbo o razvrstitvi železničarjev.

Ob pol 15. uri je bil na predlog predsednika izvoljen sledeči odbor: predsednik Andra Petrović, podpredsednik Dušan Trifković, blagajnik Pandurović, tajnik Rad. Janković in Nedeljković. V osrednji odbor vstopijo še po dva člana vsakega pokrajinskega pododbora, ki jih delegira dotični pododbor.

Po mi nem in stvarnem razpravljanju, ki se je pričelo po enournem odmoru ob 16. uri, je bila poslana krajju pozdravna brzojavka in ob pol 22. sprajeta 15 točk vsebujoča resolucija. V tej zahtevajo narodni železničarji, da se spremeni uredba o razvrstitvi v smislu želj organizacije, da se pristupijo v komisijo za sestavo raznih pravilnikov zastopniki organizacije, da se prečanom poviša nočna doklada, ki je še vedno enaka oni pred vojno, da se draginske doklade nikakor ne znižajo, da dobi tudi ostalo osebo sorazmerno premijo, kot jo ima strojno uslužbenstvo, da se vrne pravica na redijski premog, da se vendar prizna napredovanje bivših južnih železničarjev, da se pomore upokojenecem z napredovanjem kot je to v ostalih državnih službah, da se izenačijo plače kvalificiranih delavcev v vseh delavcih in naj se čim prej postavijo železničarske stanovanjske hiše.

Obtožnica proti Radiću in dr. Mačku

Beogradsko sodišče je preko ministra pravde zahtevalo od skupščine izročitev Radića in dr. Mačka, podpredsednika HRSS, utemeljujoč svojo zahtevo z osnovano sumnjo, da sta Radić in Maček zapletena v vohunsko afero Danice Androlić. Nekateri beogradski listi so priobčili tekst obtožnice, ki navaja, da je glavna obtožbenka Danica Androlić v preiskavi izjavila, da je nekaj časa oja v pisarni Radićeve knjigarnice uslužbenka kot strojevođa. V tem svojstvu je po diktatih dr. Mačka večkrat tipkala šifrirana pisma, namenjena po njeni domnevi posredcem v Ameriko. Navlove je po izjavi Danice Androlić, pisala m'ajša N.H., ki je bila z njo vred zaposlena v kontoarju.

Poleg tega je Androlićka priznala, da je vzdrževala zveze z mnogoterimi častniki bivše avstro-ogrške armade, uslužbenimi v južni Srbiji. V posebni zvezi je bila s kapetanom Kazimirjem Krušnjakom, ki se zdaj nahaja v beogradskem zaporu. Dokler se je Krušnjak nahajal v službi v južni Srbiji, je bil v stalnem kontaktu z Androlićko in vedel za njena potovanja v inozemstvo, kamor je odnašala važne vojaške seznane in drug vohunski material. Krušnjak se je v vojaški službi ponašal kot odkrit Radićevo pristaj, navorjarjal vojske, ki so se po dovoljenem roku vračali domov, naj agitirajo za Radićevo republiko in nekoč v gostilni pijan razlagal, da je z Jugoslavijo pri kraju. Končno je bil radi poverbe vojaškega denarja pritrvojen in penzijeoniran. Ko so ga štiri mesece nato po izpovedbah Androlićke znova neotrati so našli pri njem zaupen vojaški dokument, ki ni spadal v njegovo funkcijo, iz česar se da sklepati, da je Krušnjak med svojim službovanjem uzmal po vojaških pisarnah, kjer je izteknil kaj primernega. Danica Androlić je v preiskavi navedla tudi vsebino vojaške šifrirane brzojavke in se spomnila celo številke, kar je potrdilo njena navedba, da je res bila uvedena v vohunske tajnosti nekaterih častnikov.

Ko se je sodišče prepričalo, da izpovedbe Danice Androlić odgovarjajo dejstvom, je ugotovilo, da je Krušnjak in še par njegovih tovarišev-častnikov stalo potom Androlićke v prav ozkih zvezah z Radićem. Pri enem izmed njih so se našli koncepti pism, naslovljenih na Radića, v katerih dotični častnik zahteva posebno zaščito za hrvatske častnike in vojske, in pa nekoliko propagandnih prglasov za radićevske kandidate.

Karakteristično je, da je Radić legalnim potom pobegnul iz Jugoslavije, čim je bil aretiran kapetan Krušnjak. Po vsem tem in po neprestanem natolcevanju Radićevega „Slobodnega doma“ o razmerah v Macedoniji, kjer so službovali okrvljeni častniki, končno še po Radićevo rovarstvu v inozemstvu, je nedvoumno utemeljena sumnja proti Radiću in njegovemu najintenzivnejšemu pobočniku dr. Mačku (§ 123. t. IV. in § 125. s. kaz. postopka.) Radićevo delovanje v inozemstvu je poseben delikt § 87. s. k. z. Zato beogradsko mestno sodišče v smislu § 117. s. kaz. postopka zahteva izročitev Radića in dr. Mačka.

Darujte, da rešimo sokolski Tabor!

Naši kraji in ljudje

Splošno žensko društvo v Ljubljani

V nedeljo pop. se je vršil v damski sobi kavarne Emona občni zbor Splošnega ženskega društva v Ljubljani. Dvorana je bila natlačeno polna.

Predsednica ga. Franja Tavčarjeva je v svojem otvoritvenem govoru podala pregled 24 letne društvene zgodovine in splošno sliko velike težkosti, katere je moralo zmagovati društvo v dobi suverene avstrijske vlade. Društvo je pričelo predavanja, dobrodelne razstave, loterijo, vzdrževalo je in še vzdržuje veliko javno knjižnico, imelo je raznovrstne učne tečaje, sodelovalo je pri raznih karitativnih podjetjih ter se udeleževalo po svojih razstojnih ženskih shodov, kongresov i. dr. Ves čas je delovalo društvo v korist slovenske žene in dece. (Članice so prilejale zaslužni predsednici iskrene ovacije.)

Predsednica se je dalje spomnila preteklo leto umrlih članic in končno izrazila topli pohvalo najdelavnejšim članicam, tako gđ. Štebljevi, g. Govekarjevi, gđ. Umbergerjevi, g. Lindnerjevi, g. Trdinovi in g. Antoniji Gogolovi.

Ga. Minka Govekarjeva, tajnica, je podala poročilo o društvenem delovanju in poslovanju preteklega leta. Poročilo je posebno naglašalo, da je treba pospeševati kulturni, socialni in gospodarski razvoj slovenskega ženstva. Naštela razne društvene akcije v prid Dečjemu domu in drugim institucijam. Za zaščitno dečo je društvo mnogo prispevalo. Po delegatki gđ. Štebljevi se je društvo udeležilo mednarodnega kongresa za žensko volilno pravico v Rimu. Udeležilo se je tudi kongresa in ustanovitve ženske male antanke, v kateri so zastopane žene Bolgarke, Grkinje, Jugoslovenke in Rumunke. Za našo kraljevino se je ustanovila «Feministična alijansa kraljevine SHS» katere glavni cilj je izboljševanje jugoslovenski ženi volilno pravico. Društvo je po svojih treh odposlankah posredovalo v Beogradu pri ministru, da bi se mestna ženska revina gimnazija podzavila. Žal da se je podzavljenje izjalovilo zaradi prevzema šolskega posloja. V topih besedah se je tajnica spominjala smrti častne članice, dvorne dame in voditeljice ženskega gibanja ge. Danice Hričičeve.

Ga. Ivanka Lesković je poročala o bilančnem stanju društva. Bilanco je zbor odobrila in izrekel blagovničarki zahvalo. Društvo je za «Dečji dom» prispevalo z zneskom 10.488,76 Din.

Občni zbor je dalje sprejel nekatere spremembe pravil, tako se povzela letna članarina od 3 na 6 Din obvezno, za večje prispevke pa na predlog ge. Milene Žerjavove na neobvezno.

Tajnica ga. Govekarjeva je nato predložila zboru glavne smernice društvenemu delu za leto 1924. Društvo si je postavilo za cilj borbo za politično pravico slovenske žene, ne da bi se v tej borbi prezelo na kako politično stranko.

Naš program naj bo, da se politično izobražujemo, da se intenzivno zanimamo za dneva in politična vprašanja in da pokažemo, da smo zrele sodelovati v zakonodaji. Posnemajmo Čehinje in Nemke, ki so se dolgo vrsto let intenzivno pripravljale na politično svobodo z izobraževanjem in javnim delom!

Druga točka programa bodi: Izdatna pomoč ženski bolnišnici, ki je v lepem postopku, a jej občutno manjka najpopotnejšega. Združila naj bi se vsa ljubljanska ženska društva. Država ne more prispevati dovolj niti za tekoče stroške. Pomagajmo žene vseh slojev, vseh poklicev in vseh političnih prepričan, da pripravimo nekaj opreme našemu pribeljišču v najhujši opasnosti, pomagajmo naši ženski bolnici.

Končno podpirajmo naše narodne velemine. Po šolah so se začeli precej uveljavljati domači vzorci. Vsa redokulje učiteljice ročnih del je s tem reducirana na minimum tudi naša narodna ročna umetnost vezenja. Nasvetuje društvo, da bi pričelo primerno akcijo za rešitev naše domače ročne obrti.

Program je bil soglasno in z odobravanjem sprejet.

Z vzklikom je bil potem izvršen sledeči odbor: predsednica, ga. Franja Tavčarjeva, Karla Modic, Mila Prunkova, Minka Govekarjeva, Milka Umberger, Marija Baht, Marija Pintarjeva, Romana Vasić, Ivanka Lesković, Eja Berbočeva, Dora Kržan, Vita Zupančič, ga. Trdina, Vida Novak, Maša Gromova, Julija Kunth, Dariaška Bukovičeva, Lea Kobal, Otilija Bračko-Vrščičeva, Albina Potokar in Vida Lapajne.

Splošno žensko društvo je smatralo na inicijativno ga. A. Lapajne za uместno, da se zavzema za ohranitev ženske reformne gimnazije v Ljubljani, ki jo je ukinil občinski svet. Po poročilu ge. dr. Ramovševe se je sklenilo, da se ženska društva obrnejo na ministarstvo s prošnjo, naj se devoli državna podpora za vzdrževanje VI. razreda še 5 semestrov in VII. razreda še tri semestre. Žensko splošno društvo naprosi Narodni ženski savez in Feministično alijanso, da podprta to akcijo.

Nato je predsednica zaključila občni zbor.

Učiteljice ročnih del je s tem reducirana na minimum tudi naša narodna ročna umetnost vezenja. Nasvetuje društvo, da bi pričelo primerno akcijo za rešitev naše domače ročne obrti.

Program je bil soglasno in z odobravanjem sprejet.

Z vzklikom je bil potem izvršen sledeči odbor: predsednica, ga. Franja Tavčarjeva, Karla Modic, Mila Prunkova, Minka Govekarjeva, Milka Umberger, Marija Baht, Marija Pintarjeva, Romana Vasić, Ivanka Lesković, Eja Berbočeva, Dora Kržan, Vita Zupančič, ga. Trdina, Vida Novak, Maša Gromova, Julija Kunth, Dariaška Bukovičeva, Lea Kobal, Otilija Bračko-Vrščičeva, Albina Potokar in Vida Lapajne.

Splošno žensko društvo je smatralo na inicijativno ga. A. Lapajne za uместno, da se zavzema za ohranitev ženske reformne gimnazije v Ljubljani, ki jo je ukinil občinski svet. Po poročilu ge. dr. Ramovševe se je sklenilo, da se ženska društva obrnejo na ministarstvo s prošnjo, naj se devoli državna podpora za vzdrževanje VI. razreda še 5 semestrov in VII. razreda še tri semestre. Žensko splošno društvo naprosi Narodni ženski savez in Feministično alijanso, da podprta to akcijo.

Nato je predsednica zaključila občni zbor.

Ravnatelj Viktor Bračič

Obratni ravnatelj naše sedaj podržavljene Južne železnice se posavlja danes od svojega osovja in železniške službe, v kateri je z velikim uspehom deloval celih 37 let. Iz službe odhaja izvanredno delaven uradnik, odličen praktik in teoretik, mož, ki je bil napram delavcu in uradniku enako prilazen in nadvse skromen. To so lastnosti, ki so ga dlele celo življenje. V pokoj stopa 57 letnik čil in zdrav in odhaja v zatise ljubljene studijske sobe in v svobodo narave, katere tajnosti so ga zanimale že od mladih dni.

G. Bračič je imel po prevratu zelo važno misljo, ki ni bila brez vpliva na splošno gospodarstvo naše ožje domovine: Organiziral in vodil je upravo Južne železnice do njenega podržavljenja. Jasno je, da so uspehi, ki so se pokazali v prometu in upravi, največja zasluga g. Bračiču zelo udanega uradništva ali vendar marsičemu je udahnil on svojo voljo. Kar je bilo ustvarjenega pod njegovo ero, moramo smatrati za porast narodnega premoženja in ker teh stvari ni malo, je g. Bračič vreden, da se ga danes javno spomnimo.

Rojen je bil v Hrastniku 18. avgusta 1866. Tudi njegov pokojni oče, doma od Sv. Jejeje pri Konjicah je bil železničar, služil je 40 let, ter šel pred 25 leti kot postojenačelnik v Hrastniku v pokoj. Mati se živi Gimnazijo je obiskal v dunajskem Novem mestu, kjer mu je bil učitelj zgodovine dvorni svetnik Šuklje. Bil je izvrsten dijak. Pri Južni železnici je od leta 1887. Služboval je največ na Tirolskem po raznih krajih, dalje v Ljubljani in na Dunaju. Tekom let si je pridobil glas enega izmed prvih železničarskih strokovnjakov. Mnogo se je bavil tudi z jeziki. Piše in govori tudi francosko, angleško, italijansko in špansko. Prepotoval je vse evropske dežele od Severnega morja do Gibraltarja in do Egipta in Carigrada. Ko je služboval v Ljubljani je skupaj s kustosom muzeja Müllerjem preiskal emonsko Limes romana ter prispeval v Müllerjev arheološki vestnik «Argo». S prof. Belarjem je sodeloval na ustanovitvi seizmološke postaje na ljubljanski realki in je bil sotrudnik lista «Erdbebenwarte». Tudi v astronomiji se je poskusil.

Poklican v glavno direkcijo J. ž. na Dunaju se je ravnatelj Bračič pečal do prevrata z vsimi panogami železniške

administracije, tako, da je mogla potem družba postaviti na čelo svojega jugoslovenskega obrata moža, ki je užival ne samo radi svojega strokovnega znanja, temveč tudi radi splošne naobrazbe, velik ugled. Pridobiti g. Bračiča za jugoslovenske železnice je bila že sredi leta 1918. želja naših za bodočo organizacijo našega prometnega omrežja se zanimajočih krogov. Ob prevratu je družba poslala g. Bračiča kot generalnega komisarja v Zagreb na razpolago Narodnemu Vjeću in pozneje v Ljubljano, kjer se je s takratnim poverjeništvom zedinil glede načina uprave Južne železnice. Poverjenik dr. Pestotnik je pozneje na osnovi soglasnega mišljenja uradniških krogov zahteval ustanovitev posebne direkcije J. ž. v Ljubljani z g. Bračičem na čelu. To se je zgodilo.

G. Bračič je prevzel v rešitev kompleksno gospodarsko-matematičen problem. Strokovno stran je rešil dobro in temo-

ljito, politično-finančna stran pa ni bila v njegov moč. Nanjo so vplivali višji oziri. Prepričan smo, da bi bila tudi druga stran boljše rešena, ako bi se bolj izrabila sposobnost g. Bračiča.

Znano je, da je J. ž. postala pri nas vzor podjetja, pri katerem so se v solidarnem delu napele vse sile. Tudi to je v prvi vrsti Bračičeva zasluga. Bil je vsemu osovju vedno nepristran predstojnik. Služben uspeh mu je šel nadvse, politično mišljenje pa ni nikdar kvarilo odnosa do kateregakoli uslužbenca. Zelimo, da mu sledi mož enakega mišljenja in poštenosti.

G. Bračič se hde sedaj posvetiti zopet seizmologiji, kakor se je sam izrazil nasproti bivšemu ministru Jankoviču. Sredi njegove cenjene družine naj mu bo srečno in uspešno delo na znanstvenem polju, kamor ga že od nekaj žene njegov duh.

Poseben odbor priredi noči ravnatelju Bračiču v dvorani Kazine odhodno, pri kateri se hoče uradništvo posloviti od svojega spoštovanega šefa.

Nočni pobj v Kamnici pri Mariboru

Šest oseb težko obstrljenih, Maribor, 28. januarja.

V nedeljo so imeli v Kamnici domačo predpustno veselico z godbo v gostilni Šerak. Na ples je prišel tudi Stefan Stravs, 20letni viničarski sin iz Brestnice s tovarišem Matijo Haložanom, 39letnim blapcem iz Kamnice, ki je prinesel s seboj vojaško repetirko. Po 10. zvečer pa so se fantje že vsi vinjeni sprli in Matija Haložan je začel med plesom iz repetirke streljati v strop. Gostje so ga končno prijeli in ga vrgli skozi vrata. Z njim je šel tudi Stefan Stravs, ki se je zanj zavzel. Zunaj pa sta še nadalje razgrajala. Gostilničarka je zapahnila

dvojna vrata. Haložan pa se še vedno ni dal ugnati. Nameril je repetirko v vrata in izstrelil tri ali štirikrat v gostilno skozi lesena vrata.

Učinek je bil strahovit. Projektili so prodrli obojna vrata in šest plesalcev težko ranili. Najhuje je bil zadet 16letni Franc Reiser iz Brestnice, ki je dobil strel skozi nogo in pljuča. Zdravniki kljub temu upajo, da ga mladost reši smrti. Nadaljal strel je dobila Terezija Gradšnik iz Kamnice skozi koleno, Stefan Pavlič, moseer iz Kamnice skozi nogo, Franc Marinšek, viničar iz Rošpoha, skozi nosnico; Iv. Flakuš skozi stegno; Franc Lesnik iz Studencev v trebuh. Nekateri projektili so namreč ranili hkratu po dve osebi.

Gostje so Haložana prijeli in razorožili. Stravs pa je ušel v Brestnico; vendar je orožništvo oba aretiralo in odgnalo v zapor, ranjence pa je rešilni oddelek odpeljal v bolnico. Repetirka, katero je Haložan pred kratkim kupil v Mariboru, je bila nabasana z osmimi naboji. Oba aretiranca se izgovarjata s popolno pijanostjo.

Slučajnosti - mimogrede

Ljubljana, 29. januarja.

Kaj za boga znamo ubogi možki, kedaj prične govoriti žensko srce... in še kaj. Ljubezni na prvi pogled nekateri prikljajo, drugi odkimajo. Sele življenje pokaže običajno, da imajo prav oni, ki ne grejo na vsak lim. Sloveči francoski novelist Maupassant nam je v svojih pikantnih malih in velikih delih naslikal marsikako sladko grešnico. Prišla je, srečala sta se in po galantnem doživljanju zopet ločila. On je opisoval ženske in junakinje iz svojega ljudstva, nam pa naj bo dovoljeno, da izdamo malo, tilo skrivnost o naših ljudeh.

Moj bog, koliko greha je na tem božjem svetu, pa ostane vendar vse skrito. Tudi ta bi morda ostal skrit, če ga ne bi po nerodnosti tvoril mal kočec: tudi nesrečni mamon v znesku dveh dolarjev. No, da, ti nesrečni dolarji... Poleg sreče in veselja pa je v cel stval tudi velik kos tragike. Čeden fant, zal vojak je je zagledal na Karlovski cesti. Prijetna punčka je nesla poleg same sebe v mesto tudi košarico jajčkov. Pogledala sta drug drugega zapeljivo in no kratkem pomenku odšla v gostilnico v Florjanski ulici. On je spoznal v njej veselo Dolenjko, ona pa v njem zelo zabavnega ljubljana. Komaj dobre četri ure sta kramljala, ko sta se pojavili v isti gostilni še dve mladi, a že omoženi njeni sovaščanki.

Kmalu so bili vsi štirje v živahnem pogovoru, ki se je razvil končno v trgovske posle. Tukaj pa naš fant ni bil v svojem elementu. Iz male zadregice pa sta ga nenadoma rešila dva njegova prijatelja civilista, ki sta slučajno radla v gostilno. Hruden pozdrav, stiskanje rok, galantno predstavljanje in pomembno namežikovanje. Ker sta bila novodošleca skrajno živahna kavalirja in so se tudi tri vesele Dolenjke sladko mozale, je nastalo kmalu splošno veselo razpoloženje. Po nekaj litrah sladkega štajerskega nektarja, si je že vsak kavalir osvohl svojo simpatijo. Po rahlo ščetajčjem zagotavljanju ljubezni... seveda na ušesa, da nihče ni slišal... so se okoli 9. zvečer domcnili.

Dogovorjeno in storjeno! Gospe sta de-

Soglasno mnenje poznavalcev:
«Priljubljenost novoznajdenega „Juhana“ je zaslužena! - Mesne juhe take izvrstnosti, kot jo napravi „Juhan“, se do sedaj ni uživalo!»

jali, da bosta za isto noč pozabili na svoja mruva možička tam daleč doma, navihana punčka pa je lakonično izjavila, da tudi njen Milicec ni ravno vse na svetu. Kratkoma, sklenili so, da bodo izpeljali slavospev ljubezni v kakem ljubljanskem hotelu. Najeli so si dve sobi. Ko pa je ponoči skrbna sobarica bila po svojih opravkih — morda je tudi dremala, te nas pač nič ne briga — so pa jele po hodniku strašiti čudne prikazni. Sedaj jo je pbral iz sobe eden, sedaj drugi. Končno so bili zbrani vsi skupaj v eni sobi. V diskretni temi je odprl eden izmed kavalirjev steklenico vina in jo oddal naprej. Ker pa vino podiža, so pili in pili in tako je vsem skupaj ušla večna zaobljuba, da se nikdar ne pozabljo. Do ranega jutra so si oblubliali in prisegali... .

Dotlej bi bilo približno vse v redu. Samo tekem dopoldneva, ko so bile ženske že same, kavalirji pa seveda že davno v mestu zopet v kaki gostilni, je ena izmed treh Dolenjk pogrešila dva lepa dolarja. Bila sta celo popolnoma pristna. Razočarana je hitela, kar so jo nesle noge, na policijo. Ni ji šlo v glavo, da naj bi bil tat njen kavalir. Ker pa so na policiji zelo radovedni, je morala povedati celo zgodbo. A policija je še bolj radovedna in bo zato povabila še njeni prijateljici in tako ni izključeno, da zvesta za zadevico tudi mila možička. In če, potem pa jo!

Dopisi

TRŽIČ. Podružnica Slov. planiškega društva v Tržiču priredi v soboto dne 10. jan. v obeh predlinjskih dvoranah svoj I. veliki planiški ples. Vstopnina za osebo 5 Din, za družino 10 Din. Začetek ob 20. uri. Vabimo vse prijatelje planinstva in zimskega športa na to prireditve, ki bo prvovrstna. Posebna vabilo za člane se ne razposilja. — Odbor Zdravo!

CERKNICA. Sokolsko društvo v Cerknici priredi letošnjo predpustno veselico dne 2. marca. Spored objavimo pozneje. Zdravo!

BREZICE. Trgovski ples dne 2. februarja. Vabila so razposiljena. V slučaju, da je kdo pomotoma izpuščen, prejšnje vabilo pri blagajni. Začetek zaradi enournega koncerta točno ob 20. uri.

MOSTE. Res veliki požitvalnosti in vztrajnosti br. Dimitrija, ki je v malo več kot enem tednu našifdiral «Revizorja», so imamo zahvaliti, da se je naša publika v nedeljo zopet prijetno zabavala. Br. Dimitrij sam je prevzel naslovno vlogo in jo kreiral z res pravim umetniškim pojmovanjem ter elegantno. Tudi Osiip g. Sedeja je bil zelo dober. V ostalih moških vlogah so se odlikovali: poglavar (br. Albreht) in tolski nadzornik (br. Hartman); tudi Bobčinski in Dobčinski sta bila dobra, le malo preveč burkasta. Miško, poglavarjev sluga je tudi ugajal. Poglavarjevo ženo je dosti dobro igrala (s. Minka Spant), tudi hčerka (s. Remžgar Pavla) je bila ljubka in mična. (S. Iliševo) kot podoficirjeva žena je bila dobra, a naša stara znanka (s. Spant Angela) kot ključavničarka naravnost sijajna.

CRNA V MEZIŠKI DOLINI. Podružnica Kola jug. sester je priredila 19. in 20. januarja igri «Mati» in «Oh, ta Polona». Mnogobrojni obisk je pričal o splošnem zadovoljstvu s predstavama. Vsi igralci in igralko so izvrstno rešili svoje vloge. Želja nas vseh je, da bi nas društvo v kratkem zopet osrečilo s kako predstavo in nam ugodilo nekaj veselih uric. — Sestre so že večkrat obdruževale tukajšnje uboge z raznimi predmeti, nabranim pri raznih prireditvah. Čast jim za požitvalnost in trud!

Ali ste že poslali?
naročnino za «Jutro»

Kulturni pregled

Brankovo kolo „Nove Evrope“

Letošnje leto srbske književnosti je leto pesnika Branka Radičevića ali, kakor ga imenujejo kratko, Brankovo leto.

Srbska književnost začena z raclojstvom v 18. veku in prehaja v prvi polovici naslednjega stoletja k romantizmu. Pozneje se okrene v realistično smer z katere se razvije v moderno književnost.

15. marca 1824. se je v Brodu na Savi brankovemu uradniku Radičeviću narodil mali Branko. Deček je obiskoval ljudsko šolo v Zemunu, gimnazijo v Karlovcih in se je pozneje vpisal na pravno fakulteto na Dunaju. Tu se je seznanil z Vukom Karadžićem in Jurijem Dantičcem, dvema najznamenitejšima duhovoma svoje dobe.

Že kot gimnazist je Branko pisal pesmi in je v relativno kratki dobi dosegel številni stili. Svoje najlepše pesmi je objavil v letih 1843. — 50. Kmalu ga je prejel srbsko nad vse ostale pesnike svojega časa. Slaves si je pridobil zlasti s pesmijo «Djački rastanek», ki velja še danes za njegovo najpopularnejšo pesem.

Živahnost in mladostnost. Pesniki pred njim so bili po pesniškem značaju motorci, moralni pridigarji in didaktični solmaštri. Branko je s smelostjo mladega človeka prekinil dotedanje svete tradicije; z njegovim vstopom v književnost se je srbska pesem pomladila. Njegove pesmi so bile kakor pomladansko jutro, dišale so po rosi in slavčevem petju.

Radičević velja od l. 1860. dalje za utemeljitelja novega srbskega pesništva. Kako sugestivno je vplival na svoje rojake, dokazujejo tudi naslova dveh književnih listov v Vojvodini, ki sta nosila ime po njegovi poeziji: «Brankovo kolo» ter «Stražilovo».

Branko je srbskemu pesništvu utri pot od suhe objektivne in didaktične poezije k subjektivni liriki in je največ pripomogel k nacionaliziranju srbske umetne pesmi. Bil je prvi resnični pesnik srbskega romantizma, prvi, ki je v srbsko književnost uvedel čisto liriko. Z njim je sijajno započela romantična doba srbske poezije (Skerlić).

Stoletnici Brankovega rojstva je posvetila zagrebška «Nova Evropa» svojo največjo številko. Nazvala jo je Brankovo kolo, ker je v duhu Radičevićevem zbrala okoli sebe pesniške predstavnike sodobne srbske, hrvatske in slovenske književnosti.

V Brankovem kolu «Nove Evrope» je zastopana jugoslovenska lirika z 20 prevzodi, 17 avtorjev je Srbohrvatov, trije so Slovenci. Srbsko in hrvatsko liriko zastopajo: Aleksa Šantić (Sa Brankova brega), Vladimir Nazor (Izbor), Ivo Vojnović (Sevina smrt), P. J. Katalinić (Jesenja mesečina), M. M. Rakić (Pomrčlina), Pero Šiljepčević (Zagrobna simfonija), Božidar Kovačević (Balkanska pesma), Mirko Kerolić (Smokve), Dragutin M. Dumjančić (Proletni dan), Božidar Purić (Balada), Živko Bekarić (U parku), I. M. Petrović (Oči u dvorani), M. Vukasović (Pesnik), Ahmed Muradbegović (Putnik), Ladislav Zimbek (U osečanju svega), M. Curčin (Branku Radičeviću), Dragiša Vasić (Ponor), ter Slovenci: Stano Kosovel (Jezus v paščavi), Ivan Pregelj (Ex tempore) in O. Zupančič (Pod križem).

«Nova Evropa» je s tem činom otvorila stvaren pogled na sodobno pesništvo v Srbiji, Hrvatih in Slovencih. Prihodnji zvezek ugledne revije bo istotako zavežen manom Branka Radičevića. Obsegal bo pa članke in razprave.

Časten poziv. Primadona naše opere «Dč. Zikova je prešla od češkega dramaturga Jaroslava Kvapila in komponista O. Nedbala poziv, da se udeleži reprezentativne umetniške turneje, ki jo priredi češka opera meseca februarja in marca na Špansko. Pod vodstvom gosp. Nedbala uprizarji češki ansambel «Prodano nevesto» in «Falko» v Madridu ter

v Barceloni. Gđ. Zikova naj bi pela Rusalko. Z ozirom na svoje stalne obveznosti napram našemu narodnemu gledališču je morala, kakor čujemo, gđ. Zikova častno ponudbo odkloniti. Medtem je prejela ponovno povabilo intendantice praškega Narodnega divadla na več gostovanj v Pragi v mesecu februarju.

Spored matineje, katero priredi simfonični orkester Zveze godbenikov v Ljubljani pod vodstvom opernega ravnatelja Rukavina in kapelnika Balatke na praznik v soboto dne 2. februarja ob 11. uri dopoldne v Unionski dvorani: 1.) Dvojak: Uvertura k operi «Viag in Katras». 2.) Grieg: Norveški plesi. 3.) Dvojak: Slovanski plesi št. 16 in 15. 4.) Čajkovskega simfonija. Vstopnice za to matinejo so v predprodaji v Matični knjižarni.

Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani uprizarj v petek dne 1. februarja izborno satirično burko «Vražji Rudi». Pisatelj žigosa klozeplazec, ki pred vsakim višjim predstavljenim krivijo svoje hrbtišče samo, da zlezajo navigator. Zanimanje za predstavo je veliko. Vsaled tega naj si vsak preskrbi vstopnico že v predprodaji v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

V mladinsko predavanje v Ljubljani («Balada in melodrama») se vrši definitivno v petek, dne 1. februarja ob 11. uri dopoldne v dvorani Filharmoničnega društva. Vse posetnike predavanja opozarjamo na to spremembo dneva. Predavanje je že popolnoma razprodano.

Naslednje VI. mladinsko predavanje se vrši v nedeljo dne 10. februarja ob 11. uri dopoldne pod naslovom «Celosonata». Nad vse interesantni in bogati spored izvajata svetoznanski umetnik na čelo g. Juro Tkalčič iz Zagreba, ki ga spremlja na klavirju g. Ciril Ličar. Natančen spored objavimo v prihodnjih dneh, mladino pa še danes opozarjamo na vredni umetniški užitek, ki se ji bo nudil.

Pesni večer mladostne plesalke gđ. Rut Vavpotičeve se vrši v četrtek dne 31. jan. v opernem gledališču ob pol 8. uri zvečer. Spored obega sledečih točk: Chopin — Valse v E-molu; Mendelssohn — Pomladna pesem; Čajkovsky — Jesenska pesem; Čajkovsky — Chanson triste; Schumann — Elan; L. M. Škerjanc — Indijski motiv iz suite k Zlahtnemu mešanju; L. M. Škerjanc — Groteska; Grieg — Skrat (Puck); Rachmaninov — Polichinello.

Na koncertu češkega udruženja v Ljubljani, ki se je vršil v ponedeljek zvečer, sta profesor ljubljanskega konservatorija g. I. Šlais in član opernega orkestra g. G. A. Kantor svirala Mozartov duet za vijolino in violo, g. Šlais in ga. Šlaisova pa Sarasatejo Cigansko melodije za vijolino in klavir. Ta večer smo spoznali novo angažirano članico naše opere gđ. Belo Rozumovo, mlado, simpatično pevko, ki razpolaga z občelnim, v nižni prav zelo g. Borovi podobnim glasom Zapela je dve ariji iz «Prodane neveste» in posebno učinkovito tri

Domace vesti

* Predsednikom vseh organizacij državnih nameštencev brez izjeme. Herostrasto, ki se izvaja z aktivnimi in upokojenimi državnimi nameštenci, zahteva nujno energično odločitvo skupnosti. — Brezglasna redukcija, ki je vrgla na cesto brez noč nebroj dobro kvalificiranih delavcev in nezakonita praksa penzioniranja doslužnih — po prejšnjem zakonu, nezadostne plače, skrajna: vse gorje, ki se zgrinja nad nami zadnje mesece bolj kot kdaj prej, naj nas najde strnjene v madžnem odporu. Delovanje strokovnih organizacij in zvez moramo osveščiti, poglobiti. Treba je, da se reorganiziramo, pregrupiramo in če ne drugače, z likvidacijo dosedanjih zvez ter ustanovitvijo enotnega novega združenja vseh državnih nameštencev. Vsi oziri morajo pasti, ako nečemo, da ostanemo še dalje brezpravni državljani. O. Z. izvršuje s tem sklep zadnje odločitve seje ter sklicuje za četrtek 31. t. m. ob 20. uri «Pri Mraku» na Rimski cesti sestanek predsednikov vseh organizacij državnih nameštencev, bodisi da so pri O. Z. vključeni ali ne. Ako so predsedniki zadržani naj se udeležijo sestanka njih pooblaščenih namestnikov. Na sestanku se bodo spričo dosedanjih popolnih neuspehov na vsej štiri, določile smernice novemu delu. Komur je za stvar, se bo sestanka udeležil. Osr. zv. javnih nameštencev in upokojenec za Slovenijo.

* Promocija. Na dunajski univerzi je dne 25. t. m. promovirala za doktorja vsega zdravljenja gđ. Elza Soss iz znane ljubljanske rodbine. Čestitamoi!

* Odlikovanje. Z Najvišjim ukazom je odlikovan z redom Sv. Save V. razreda kapetan Ljubo Miladinovič nadzornik krtipleterske radnice v Ljubljani.

* Iz sodne službe. Svetnik stola sedmice dr. Branislav Vinkovič je imenovan na upravitelja oddelka ministrstva pravde v Zagrebu.

* Novinarska vest. Glavno uredništvo dnevnika «Marburger Zeitung» je z večeršnjim dnevom prevzel g. Friderik Golob.

* Izpremembe v poštni službi. Poverjena je služba starešine v Brezno začasni poštarici Angelj Mrak in v Vidmu-Dobrepolj začasni poštarici Mariji Praznik. Premešteni so: poštarica M. Schmidt iz Tuzle v Ljubljano in Ivanka Belar iz Maribora v Ljubljano, činovnik V. Ložičnik iz Marenberga v Maribor; poštarji M. Miletič iz Knaiva in Ljubljano, Zorko Kambič iz Ljubljane v Maribor, J. Lemprecht iz Ljubljane v Subotico, poštarica Marija Cvar iz Maribora v Ljubljano in Kristina Kos iz Radovljice na Jesenice (na Gorenjskem), poštar L. Helmich iz Ljubljane v Kočevje, poštar Ivan Dražek iz Subotice v Ljubljano, poštarica Olga Semolič iz Maribora v Ljubljano in Mara Arh iz Ljubljane v Konjice, Rafaela Kuzpič iz Celja v Marenburg, Marija Franke iz Kočevja v Maribor, poštar L. Višnar iz Velikega Bečkereka v Celja.

* Volitve v meštansko korporacijo v Kamniku so se vršile v nedeljo. Zmagala je demokratska lista z nosilcem g. Pavlom Debevcem, ki je dobila 84 glasov in 4 mandate. Klerikalna lista z g. dr. Subljem je ostala v manjšini in je dobila 2 mandate.

* K plesnemu večeru v operi. Naša mlada plesalka gospodična Rut Vavpotič, članica baleta Narodnega gledališča v Ljubljani, priredi v četrtek dne 31. t. m. v operi samostojni plesni večer z najraznovrstnejšim sporedom, v katerem nam prikaže v pestrih slikah, stopnjevanje od klasičnega plesa pa do ekstatične ekspresivnega, vsa moderna stremjenja v plesni umetnosti. V celovečernem programu razmerje pred nami mlada plesalka vse svoje mlado in močno hotenje umetnice, ki išče novih potov preko hladnega baletnega aparata, v oblasti absolutne umetnosti. Vse prijetelje te lepe umetnosti opozarjamo na ta večer, ki se vrši kot življenjska predstava. Opozarjamo pa tudi na najnovjšo številko gledališkega lista, odosno na članek v tem listu, ki podrobneje govori o posameznih točkah sporeda. Gledališki list se dobi pri gledališki

blagajni in pri biljetarjih. Abonente reda opozarjamo, da imajo danes v sredo predstavo Golobčeka za svoj abonma. Premijera «Beneškega trgovca» se vrši v petek 1. februarja.

* Pristojbina za vrednostna pisma. Za vrednostna pisma, naslovljena na privatne osebe ali institucije, ki niso oproščene poštaih pristojbin, se mora plačati pristojbina po določilih poštne pravilnika tudi tedaj, če so od državnih uradov. Te pristojbine plačajo državne oblasti iz svoje blagajne, ali pa ga odtegnejo od zneska, ki ga pošljejo v denarnem pismu.

* Amerikanske pošiljave. V ladjah, ki so bile zaplenjene med vojsko, se je zaplenilo tudi nekaj pošiljav, namenjenih našim državljanom. Ker niso znani naslovi, naj se sledeči naslovljenici zglasajo pri pristojnih okrajnih sodiščih: Jana Horvotič, Janez Recelj, Berglez Uršula, Kriger Ana, Martelano Amalija, Mihelin Katarina, Malnar Martia, Kozar Franc, Plane Marija, Češnovar Marica, Prabor Dominika, Mauser Ivan, Lesar Apolonija, F. Jerin.

* Mesto venca na grob v cvetju mladosti umrle Renice Müller, hčerke našega tužnega lepega Korotana pokloni Gospodskemu Zvonu znesek 100 Din rodbina dr. Hudelista.

* Tečajji za strojepljse in stenografijo. Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru začnejo z dnem 4. februarja zopet novi tečajji za strojepljse, slovensko stenografijo ter nemško stenografijo in trajajo štiri mesece. Enostavno, dvostavno in ameriško knjigovodstvo se poučuje privatno. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

* Hišne za krajevi dvor. Uprava dvora v Beogradu potrebuje takoj 4 prvostanske hišne, ki so vajene posla v najboljših hišah: Pogoj: hrana, stanovanje, obleka in 630 Din mesečno. Pismene ponudbe naj se pošlje nemudoma na naslov Slavko Plemelj, Ljubljana, Vodnikov trg 5.

* V smrti zaradi bede. Upokojeni geometer Rihard Polak v Zagrebu si je predvčeršnjim pognal v prsa kroglo, ki je prodrla srce ter ga ranila smrtonosno. Prepeljali so ga v bolnico, vendar ni upenja, da bo okreval. Polak je živel v veliki bedi. Imel je le 2400 kron mesečne mirovine, kar pač ni zadostalo niti za najnujnejše življenjske potrebe.

* Nezgode v Ptaju. Ko se je prošle sobote hlapec ptujskega trgovca Selinška z dvoprečnim vozom vračal z Brega domov, sta se splašila konja ter se po divjem diru zaletela v izložbo trgovca Zelenca, ki je bila popolnoma razbita, konja pa močno poškodovana. Škoda znaša nad 70 tisoč kron.

* Smrtina nesreča. Dne 22. t. m. je v Koprivni pri Črni smrtino ponesrečil 12-letni Pavel Mokina. Vozil se je s sanmi po snegu na strmem bregu. Ker ni mogel sanmi vsled hitre vožnje ustaviti, je padel s sanmi vred čez neko skalo in obležal mrtev.

* Ponovali potresi v Šibeniku. V Šibeniku so v zadnjih dneh ponovno čutili rahle potrese s podzemskim bobnanjem. Prebivalci so vznemirjeni, ker se potresi še dalj časa ponavljajo.

* Smrt v plamenu. Delavčeva hčerka Frančiška Znidar v Domžalah je prošle nedeljo na grozen način ponesrečila. Stala je preblizu ognjišča, vsled česar se ji je vnela obleka. Težko opečenega otroka so prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer je v težkih mukah umrl.

* Železniška nesreča. Na postaji Ralja v Srbiji je v nedeljo Simplon-ekspres trčil v tovorni vlak, ki je na postaji manevriral. Lokomotiva ekspresa je bila poškodovana in dva tovorna vagona razbita. Človeških žrtev ni bilo.

* «Sadjarstvo in vrtnarsko društvo» nanažnja, da je dovoljena članom, ki se udeležijo dne 2. februarja t. l. občnega zboru in vrtnarske razstave v Mariboru, polovična vožnja. Udeleženci naj kupijo cele karte do Maribora in jih dajo pri vstopni postaji Ligosati. Te karte veljajo tudi za vožnjo nazaj, ako se udeleženci izkažejo s

potrdilom, da so bili na občnem zboru, oziroma na razstavi. Potrdila bodo dobile na občnem zboru, oziroma na razstavi. Vlak odpelje iz Ljubljane ob 5.25 zjutraj. * Štirje delavci napravili maturo. Na realni gimnaziji v Slavovskem Brodu so prošli teden štirje delavci napravili zrelostni izpit. Vsi štirje so sarajevski obrtniški delavci, ki so dve leti obiskovali tunkajšnje večerno šolo za odrasle. Vsi bodo nadaljevali študije na vseučilišču.

Veliko sk do si delate sami, ako kupite blago drugje preden si ne ogledate niskih cen v trgovini

„DANICA“
Majzelj & Rajsej
Ljubljana, Turški trg št. 1
(bivša Preskrbovalnica).

Velika zaloga blaga, hladovine, žmeta, kontenine, tiskovine, barbenca, flanelo, odev, pletov, nogavic, rokavic, kravat, kraje, ovratnikov, predpasnikov, jopic ter najrazličnejšega drugega blaga. — **1-tomna zaloga usnja vseh vrst.** oca

Postrežba vestna in točna.

Iz Ljubljane

u— Pašić in Ninčić na povratku v Beograd. Ministrski predsednik Pašić in zunanji minister dr. Ninčić, ki sta večerj odpotovala iz Rima, potujeta danes, ob 16.15 skozi Ljubljano in nadaljujeta takoj vožnjo proti Beogradu.

u— Seja ljubljanskega občinskega sveta. Občinski svet ljubljanski bo jutri ob šestih zvečer nadaljeval dne 24. t. m. prekinjeno sejo. Na dnevnem redu so vse preostale točke dnevnega reda zadnje seje.

u— Umrli so v Ljubljani. Zadnja dva dneva so bil prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Antonija Ferant, zasebnica, 72 let. — Ljudmila Lukežič, strokovnikova žena, 39 let. — Anton Krejči, trgovec in posestnik, 76 let. — Uršula Turk, bivša hišna posestnica, 82 let. — Amalija Lukeski, vdova blagaj. kontrolorja, 91 let. — Jožefa Jerše, hirarka, 54 let. — Frančiška Zendar, delavčeva hči, 5 let. — Hermina Gruntar, sprevodnikova hči 18 let.

Mleko.

Zdržene mlekarne, Vojška ulica, nasproti belgijske vojašnice, sprejemajo zopet in to do 15. februarja nove abonente za mleko, ki se dostavlja z vozni dneva na dom lu to v poljubni množici. Garantira se za popolnoma sveže, čisto, pasteurizirano mleko s približno 3,5% telišč. Naro. a se lahko tudi telefonično, št. 448. 229

u— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Po uradnem zdravstvenem izkazu se je prošle teden rodilo v Ljubljani 26 otrok (17 moškega, 9 ženskega spola), med temi 1 mrtvorojenec, umrlo pa je šest moških in šest žensk, skupaj torej 12 oseb in sicer: 4 osebe za jetiko, 3 za srčno hibo, 2 za pljučnico, 1 za možgansko kapijo, 2 pa vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov. Na infekcijskih boleznih so obolele tri osebe: 2 na davici in 1 na dušljivem kašlju.

u— Cvetlična reduta. V petek dne 1. februarja ob 20. uri priredi S. K. Primorje v dvorani Kazine svojo običajno letno «Cvetlično reduto». Vstop proti vabilu, člani proti članskim izkazpicam. Konkurencija mask! Event. izostala vabila na se reklamirajo pri g. Slamiču L., Pokojniški zavod, Šolski drevored. — Oficijelni sprejem od 20. do 20.30. ure.

u— Prihodnja seja dandanskega komiteja za prireditve Tatjaninega večera se vrši danes, v sredo ob 5. uri zvečer v damski sobi kavarne «Emona». Odbor.

u— Slovensko lovsko društvo sporoča svojim članom, da se vrši pri «Šestici» dne 7. februarja t. l. ob 20. uri prvo društveno predavanje. Predavatelj gospod dr. Lovrenčič: Lovski zakupi. Ker je predavanje podučno in za siehnega lovca koristno, upamo, da se našemu vabilu odzovejo vsi ljubljanski lovci. — Odbor.

u— IZREDNI OBČNI ZBOR «NARODNE GALERIJE» JE V ČETRTEK 31. JANUARJA OB PETIH V SREBRNI DVORANI HOTELA «UNION» PROSIMO VSE ČLANE ZA UDELEŽBO. — ODBOR.

u— Osrednja zveza državnih nameštencev in upokojenec v Ljubljani sklicuje za četrtek 31. t. m. ob 20. uri v salonu pri Mraku na Rimski cesti sestanek vseh organizacij drž. nameštencev in upokojenec. Dnevni red: Razprava o položaju in organizaciji. Z ozirom na važnost dnevnega reda se vse organizacije (tudi nečlanice) vljudno vabijo, da se sestanka po svojih delegatih zanesljivo udeležijo. Odbor.

KINO „LJUBLJANSKI DVOR“

30., 31. januarja
Kadar država nima denarja
Elegantna, zelo razkošna drama v 6 dejanjih v glavni vlogi Ernst Rückert.
Glasbene točke:
Zmagovalna koračnica; Bosphorus; Pleško se bode dalje; Planinske pesmi, Koračnica; Transakcije; Lepa Helena; Sphinx; Salome; Mesečna noč na Alsteru; Vojaki v parku in Malo punčko bi imej rad. 471

u— Zloraba službenega mesta. Z zanesljive strani nam poročajo, da se je v zadnjem času začel posebno vneto eksploatirati za klerikalne interese ravnatelj ljubljanske dvorazredne trgovske šole g. Gogala. Nas se njegovo osebno pričanje ne tiče, toda ako smo točno podočeni, zamenjuje g. ravnatelj svojo osebo a svojim službenim mestom, ki ga zlorablja v strankarske svrhe. Opozarjamo nadrejeno oblast na tega gospoda. To bi se manjkalo da bi se iz uradnih pisarn pričela službena klerikalna propaganda.

u— Vesti o smrti zdravnika dr. Vikt. Breškvarja, ki so bile razširjene zadnje dni po Ljubljani in ki smo jih večerj zabeležili tudi mi, so se izkazale za sredi za neresnične. Dr. Breškvar je, kakor nam zatrjujejo zdrav. Vesti o samomoru so se razširile bržčas zato, ker je dr. Breškvar nenadoma odpotoval iz Ljubljane.

u— Kulturno-znanstveni odsek Preporoda priredi danes ob pol šestih predavanje tovariša Grahorja o militarizmu. Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva.

u— Za slepe darujeta rodbini Mikuž-Gerber, mesto venca na krsto pokojnega Anton Krejčija 100 Din.

u— Poziv oziroma prošnja. V nedeljo zvečer je v dramskem gledališču v parterju na desno garderobierka pomotoma vtaknila damske glave-rokavice v suknjo ki je visela na št. 19. Prosi dotično osebo, ki je gotovo opazila, da ima tuje rokavice v žepu, naj jih vrne v isti garderobi.

u— Huda kri. Na cesti med Zg. Šiško in Dravljami je poklicalo šest fantov na korajžo. Izliv ni ostal brez posledic in sta bila močno ranjena dva mizarja iz Dravelj.

Iz Maribora

u— Odlični gosti pri ustanovitvi Č.-J. Lige v Mariboru. K ustanovnem občnem zboru Č.-J. Lige v Mariboru v četrtek dne 31. januarja pride osebno tudi češkoslov. generalni konzul v Ljubljani dr. Otokar Beneš, ki se pripelje v Maribor v četrtek popoldne s praškim brzovlakom. Razen tega pa je javil prihod tudi tajnik bratske Lige iz Bratislave, g. Hudeček, ki je lani organiziral izlet bratislavske lige v Slovenijo. G. Hudeček bo na zboru tudi kratko spregovoril o nalogah Lige. Udeležbo je obljubil tudi mariborski župan g. Grčar, ki je vsled tega preložil za četrtek sklicano sejo občinskega sveta na petek. Posebej je bil vabilen še veliki župan dr. Ploj in drugi predstavniki oblasti, šol in društev, sicer pa je vabilen vsakdo in je vstop prost. Pri večeru sodeluje še sokolski orkester in Devov kvartet.

u— Mariborski narodni trgovec so imeli v soboto zvečer letni občni zbor svojega Slovenskega trgovskega društva, ki pa je bil žal tako slabo obiskan, da so ga morali zaradi neaklepnosti preložiti. Navzoči trgovci so nepravilčno odsotnost ostalih članov ostro grajali, ker je močna in delavna organizacija narodnih trgovcev v Mariboru ravno v sedanjih gospodarskih krizah najbolj potrebna. Na bodočem zboru bo treba resno pretresati preda narodno - gospodarska vprašanja Maribora, posebno tudi iskati od pomoči za grozeče nezakrivljene insolventnosti naših ljudi. Zato pa treba predvsem več zanimanja za to važno društvo med narodnimi trgovci, zlasti tudi polnoštevilnega občnega zbora.

u— Mariborski mladi komunisti in sicer strokovni in obrtni vajenci so hoteli imeti sinoči javen shod v Delavskem domu pod firmo Zveza neodvisnih strokovnih organizacij v Ljubljani, oziroma so jih hoteli ljubljanski komunisti položiti v svoje mreže. Po mestu, zlasti tu di po šolah so razobesili kričeče rdeče lepake s posestnimi slikami, ki spominjajo na svojevčasne slike v listu «Wer weis etwas?». Na teh lepakah vabijo vajuence v boj proti mojstrom in fabrikantom, pri katerih morajo baje delati kakor črna živina, med tem ko se baje veržnikarji vozijo v avtomobilih, ki jih je ustvarila kri in pot vajuencev. Policija je shod prepovedala.

u— Klub jugoslovenskih rezervnih častnikov v Mariboru je na svojem letnem občnem zboru izvolil za predsednika prof. Mravljaka in za podpredsednika bančnega uradnika R. Polaka.

u— Uspeh denarnih kazni v Mariboru. Pri mariborskem okrožnem sodišču je bilo v letu 1923 vplačanih 29.775 dinarjev glob radi obsodb po § 104 skz. Denar dobi sodna uprava. Razen tega je poslalo mariborsko okrožno sodišče ubožnim zakladom občin, kamor so pristojni obsojenci, 10.720 dinarjev na podlagi ostalih prestopkov. Skupno je bilo torej vplačanih pri tem sodišču na denarnih globah 40.495 dinarjev. Tudi tu so odpadli visoki zneski radi amnestije.

Iz Celja

u— Zimski sport v Celju. Vseled stalno lepega, a mrzlega vremena vlada med celjskimi zimskimi sportniki najlepše na položnje. Zlasti preteklo nedeljo, ko v ledeni jutranji sapi, so se odpravljali na vse strani sankarji, smučarji in izletniki, ki so napravili izlet na Kumberk, kjer so uživali krasen razgled ter prijetne tople žarke zimskega solca. Na izletišču pri Diehlu je pa vrvela pisana množica ter si krepila z drsanjem mišice in pljuča. Cim lepši je obisk, tem večji tudi dobiček, ki gre v blagajno Dijske kuhinje.

u— Poročilo elektrifikacijskega odseka v izredni obč. seji. Z ozirom na razne neosnovane in deloma tendenciozne govornice o nedostatkih pri celjski elektrifikacijski razsvetljavi, je vzel celjski občinski svet v svoji zadnji izredni seji dne 25. jan. soglasno na znanje sledeče poročilo elektrifikacijskega odseka: Dne 4. jan. 1924. je pogorel transformator v Westnovi tovarni in vsled tega ni bilo električnega toka. Preiskal se je najprvo vod, potem pa transformator in se je pri tem našlo, da je v transformatorju nastal kratek stik zaradi trajne previsoke temperature, ker je bil transformator preobremenjen. Zaradi tega je bilo treba od 5 jan. naprej obrat reducirati. Ker se je vsled ugotovljene napake v transformatorju pokvarilo tudi olje, se je novo olje naročilo pri tvrdki «Transformator», ki pa je mestno občino pustila na cedilu. Olje se je moralo zato naročiti drugod in potem še prekuhati, vsled česar se je delo zavleklo. Dne 20. jan. popolnoma sta se po ponovni preizkušnji vključila oba transformatorja. Tedaj pa so pregorele varovalke dvakrat zaporedoma s eksplozijo. Po mučnem iskanju se je končno ugotovilo, da so se pred osemimi leti pri napravi odcepa kabla proti Baboem namenili 3 litrne žile. Napaka je bila s primernim novim zamenjanjem teh 3 žil v transformatorju v rudarški šoli popravljena, v transformatorju pri gostilni Wilson pa žal prezrena. Ko je monter sedaj oba kabla v svrhu preizkušnje zvezal, je nastal kratek stik. Po odpravi te napake pa je 22. jan. prišel zopet normalni obrat.

u— Škrlatica se zopet opasno pojavlja v celjskem političnem okraju. Zlasti hudo razaja na Doherni, odkoder so pripeljali te dni že 15 obolelih v celjsko javno bolnico. Sanitarna oblast je dala svoj avto na razpolago. Posamezni slučajji škrlatice so se pojavili tudi v celjski okolici, na Teharjih, v Novi cerkvi in Petrovčah.

u— Podporno društvo za revne otroke v Gaberju pri Celju ima v četrtek dne 31. januarja ob 19. uri v posebni sobi g. Pemozerja v Gaberju svoj ustanovni občni zbor.

Litografični papir

THE REX CO., LJUBLJANA.

Iz Primorja

* Kulturna cepitev na Primorskem. V Gorici se je po okupaciji primorskih krajev ustanovila «Goriška Matica», nekake vrste «Mohorjeva družba» za Julijsko Krajino. Ta družba je hotela vzeči v zakup vse prosvetno založniško delo med primorskimi Slovenci. Bila pa ni v resnici nobena družba, marveč samo ekspoziura lastništva «Narodne tiskarne» v Gorici, ki je z preziranjem domačih kulturnih delavcev samo s pomočjo svojega kapitala hotela obvladati duševno življenje slovenskega ljudstva v Juljski Krajini. Zato se je proti tej ustanovi pojavila reakcija v obliki «Goriške Mohorjeve družbe», ki se sedaj ustanavlja. Med Primorci so se radi tega pojavila nesoglasja in čujejo se glasovi proti «Goriški Mohorjevi družbi», češ da je odveč in da uvaža v vrste primorskih Slovencev razkol. Nočemo biti v tem sporu nikakri sodniki, usojamo pa si izjaviti, da je «Goriška Matica» sama zakrivila kulturno cepitev, ker je ignorirala svařeče besede tistih, ki jim je kultura zadeva srca in ne interes blagajne.

* Podraženje živil v Trstu. Tržaški občinski svet je sklenil za zboljšanje občinskih financ posebne doklade na posamezna živila. Vsled tega zvišajo tržaški trgovci s 1. februarjem cene skoraj vseh živil. Tako bo stal n. pr. kilogram kave za poldrugo liro več. Tudi cene slačkornj in masti se občutno zvišajo. Le moka in testenine baje ne bodo obdavčene.

* Smrt istrskega rodoljuba. V Pličnu v Istri je umrl te dni tamkajšnji župnik Iv. Bersenda. Dosegel je starost 78 let. Pokojnik je bil duša vsakega narodnega plemenitega snovanja, sotrpim ljudstvu v žalosti in pomočnik v potrebi in nevolji. Z njim je legel v grob zopet eden starih istrskih borcev za narodne pravice.

češke narodne pesmi. Končno je še članica drame gđ. Marija Ježkova, odlična plesalka, ki nam je še dobro v spominu od lanskega plesnega večera ob vsosokolskem letu, prednašala Rahmaninova «Preludij» (Vezane moči). Klavirsko spremljevanje je oskrbel prav spretno g. operni kapelnik Balatka. Vsa vevanja so bila sprejeta soglasno s dolgotrajno pohvalo.

Joza Ivakič: Majstorica Ruža. Te dni je bila na zagrebškem odru zanimiva dramska premiera «Majstorice Ruže», dela Joze Ivakiča. Vsebina drame je sledeča: Fila Golubovič, kolar, je vdovec. Iz prvega zakona ima hčer Pavlo. Oženi se drugič z mlado in jedro Ružo, ki je noseča z drugim. Fila ne ve za to — živi v domnevi, da je plod pod Ružinim srcem njegovo dete. Otrok se rodi, toda takoj umre. In mojster Fila se sedaj začne omejevati samo na izpolnjevanje dolžnosti, ki jih ima zakonec do svoje žene. Ruža pa, mlada in vroča, išče moža strasti in ognja. Ker tega ne najde v Fili, gre za svojim instinktom in se začne pakljati z vsakim, ki ji pride na pot. Tako celo ostavi Filino hišo, a se pozneje zopet vrne. Toda njena kri je neukrotljiva: speča se z gazdo Božo Ferkoševim, vaškim pijancem in samcem, in s članom-svirarjem Milošem, ki isse-

Ljubljanska drama.
Sreda, 30.: «Golobček», D.
Četrtek, 31.: Zaprti. (Generalna vaja).
Petek, 1.: «Beneški trgovec». Premijera. Izv.

Ljubljanska opera.
Sreda, 30.: «Suzanina tajnost», «Mozart in Salteri», «Giani Schicchi». A.
Četrtek, 31.: Plesni večer gđ. Rut Vavpotičeve. Izv.

Sentjakovski odred v Ljubljani
Petek, 1.: «Vražji Rudis».
Nedelja, 3.: «Vražji Rudis».

Mariborsko gledališče.
Sreda, 30.: Zaprti.
Četrtek, 31.: Zaprti.
Petek, 1.: «Pri treh mladenkah». E.

Vremensko poročilo

Ljubljana 29. januarja 1924. Ljubljana 906 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padavine mm
Ljubljana	7.	763.9	-5.7	vzhod brezvetra	del.obl.	—
Ljubljana	14.	767.1	8.2	—	jasno	—
Ljubljana	21.	768.8	-2.0	—	—	—
Zagreb	7.	763.1	-2.0	sev. vzh.	pol. obl.	—
Beograd	7.	762.2	-0.0	—	jasno	—
Dunaj	7.	762.9	-1.0	zapad	oblačno	2.0
Traga	7.	764.5	-2.0	jug. zap	—	8.0
Laomost	7.	765.5	-3.0	brevetna	suog	7.0

V Ljubljani barometer višji temper. višja. Solnce vzhaja ob 7:37, zahaja ob 16:59. Dunajsko vremensko poročilo: Na Dunaju je opoldne in popoldne snežno. Na zvišala. Zabadu je manj oblačno. Napoved za 30. 471

Iz življenja in sveta

Aneksijska nedelja na Reki

27. januarja 1924.

Pomlad — o kateri se vam v Ljubljani čuti ne sanja ... Vlak drži v Jutrarnji garji po kraskih skalah, na katerih ni najmanjšega sledu snega, odpremo okno lupeja in slonim brez suknje, občudajoč divno naravo ... Skoro vstane sonce, bele jadrnice — kakor srebrne pike — med lesketajočimi se, mirnimi valovi ... Bakar ... Sv. Kuzma ... Sušak ...

Izstopimo. Na levi te pozdravlja sinji Kvarnero, na desni z vilami posejani sušaki hrib, da ne veš, kam bi obrnil pogled! Tri minute stopam med hribami — banke, trgovine, hoteli ... In sem že na mostu, ki vodi čez ugodno Rečino. Pred mano, na levem bregu naša obmejna straža in carina, na drugi strani italijanski karabinjeri in finančarji. Pasanti drve kakor mravlje preko mostu — izginem tudi jaz v to vrvenje — 10 korakov — in nabajam se na Reki ...

Prostran trg ... Pašisti se zbirajo v paradni uniformi, od Stetnega dečka, do črtnega starca najdeš zastopano vsako starost. Okrog pasu nosi vsak ovito italijansko trobojnico in iz njihovega mrličnega početja spoznaš, da pripravljajo nekaj izvanrednega ... Ulice so slavnostno okrašene — raz vsake hiše, iz slehernega okna te izstiva kričavo-bojna trikolorna, ves čas srečaš karabinjerja ali takina z veliko lesenjo zvezdo na rami, katere rogovi, pet po številu, so posejani z raznobojnimi električnimi žarnicami. Danes se podpisuje pogodba — odhod vse to življenje tu vse te živahne priprave ...

Stopim na molo. Italijanska torpedovka je zasidrana v pristanišču in mornariški komandant pripoveduje radovednežem, da pričakuje radio-brzojavnega povelja iz Rima, da je pogodba podpisana. Vest pride gotovo opoldne ... Pa opoldne še ni brzojavke. Rečani trave živahno po korzu, smehejaje, kričaje, žvižgaje, kakor smo jih bili že vajeni v letih pred vojno. Srečavaš vprek Nemce, Hrvatse, Italijane, Madžare, vsakdo se žihavno razgovarja z svojo družbo v svojem jeziku in dobro ti dene, ako začuješ v okrožje — umetno — potitalijančonem mestu jugoslovansko govorico ...

Zelodec me spominja k ubo. Na italijanski kvesturi se mi po dolgotrajnem prekanjanju posreči dobiti povratni vizum in zopet se vrnem preko Rečine na Sušak. Obedujem prvovrstno v elitnem hotelu «Continental» po zmerni ceni. Po obedu sedem v sosedujo kavarno v istem poslopju ter se v domači družbi iskreno razgovarjam. Uverim se, da je Sušak skoraj zaveden jugoslovanski kraj, z navdušeno in vzorno delujočim in vrlo organiziranim «Sokolom» pod načelstvom primorskega Hrvata Borzisa in Ljubljaničana Prelovca. — V njiju družbi si ogledam sušiške zanimivosti: sokolsko dvorano (z odrom), krasno gimnazijsko palačo, ki nam je vzgojila toliko vzornih jugoslovanskih borcev (Endlicher in dr.).

Ogledamo si Trsat — znano božjo pot, odkoder se ti nudi krasen razgled čez nasprotni italijanski Crez, na desno preko Opatije, Volovskega tja do Snežnika, na levo preko Krka na Rab ... Vzdižem ob obali pa se izprehaja oko preko Mariborčice tja do Bakra.

Ko se vrnem po 426 kamenitih stopnicah s Trsata, nas ob solnčnem zatonu iznenadi močan strel od reške luke, ki nam oznaša — tužno izgubo. Reka oživi. Strel sledi streli, sirene zatulijo, zvonovi zapojejo iz sleherne line zvonikov in iz daljave zadoni koračnica italijanske fanfare: «Va tuori, o straniero!» Na Sušaku pa stojimo kakor okameneli, bledih lic in onemelih čustev in se nam dozdeva, kakor da nam trgaja z razbojnimimi klečnimi arce iz telesa ... Ne morem prenesti. Ob 9. zvečer sedim na vlak, poslovljam se iskreno od naših tužnih, dobrih bratov, stroj zasopih

in skozi okno mi gineva izpred oči milijon pestrobolnih lučk slavnostno razsvetljene Reke ... Vaska lučka lesketa kakor solza tisočev in tisočev, ki jih je rezolarala poslednja trojica upanja ... M. K.

Iz historije Verdijeve «Traviate»

Verdijeva opera «Traviata», ki se sedaj poje v Ljubljani, se je uprizorila prvič v Benetkah, v gledališču «Fenice» dne 6. marca 1853. Ta večer je doživela popolna fiasco. Verdi se je zaljubil v strastno povest «L'Amo e kamelijami», katero je napisal Aleksander Dumas. Roman ga je tako navdušil, da je sklenil historijo nesrečno in plemenite kurtizane ovekovečiti s svojo glasbo. To je omenil svojim prijateljem, ki so ga leli odvrnati od namere, češ, da roman, ki govori o kurtizani, dolgovih in smrti, ni vreden globoke Verdi ni poslušal nikogar. Dogovoril se je s svojim prijateljem Francosom M. Piave glasu libreta in se je pripravil na odoro. Meseca januarja je Verdi v Rimu pripravil «Trovatora», ki se je uprizvil v drugi polovici imenovanega meseca. Zel je bil z ogromnim uspehom. Takoj zatem se je z vsem ognjem posvetil «Traviati». Imenoval jo je «benečanska opera» ter je delal na nji z velikim navdušenjem in z vero v uspeh. Benetke so pričakovale maestra s hrepenenjem. Toda kakšno naključje usode! «Traviata» je v Benetkah pri premijeri tako siljano propadla, kakor že zlepa ne nobeno operno delo. Kronisti onega časa pišejo, da je bilo gledališče pri premijeri «Traviate» natrpano polno, pričakovanje v navzočem občinstvu pa neizmerno veliko. Pelo se je dobro, toda glasba se ni hotela prijeti poslušalcev. Večer je bil bučen in poln incidentov. Ljudje se niso dali pridobiti za snov libreta, opera se jim je zdela premalenkostna za Verdijevo preteklost. Tudi pevcji niso bili srečni. Tenor je imel smolo: glas mu je odnevedal. Neugodno so vplivali na gledalce tudi moderni kostumi in originalen oderski stil, katerega publika tedaj ni bila vajena. Bariton je bil s svojo ubo nezadovoljen in je pel površno. Protagonistka «Traviata» je bila sicer dobra koloraturka, toda je bila po svoji postavi neprimerna za ulogo, ki zahteva nežnega bitja. Benečani so se ji smejali kot nori. Pevka, ki je bila okrogla, debela in rdeča, je v zadnem dejanju umirala od — sušice. Za Benečane neamislil Publika je žvižgala. Verdi je sedel v loži, poslušal petje in žvižganje in ni izhubil ravnotežja. Ostal je miren in voder.

Kmalu nato je prišla «Traviata» na svetovne odre. Žela je nepopisno navdušenje in krasne uspehe. Verdi si je ponovil izrek, da ni nihče prorok v domovini in je mirno počakal, da je omahljiva italijanska gledališka publika izpremenila svoje nazore.

Podobno usodo kakor «Traviata» je doživela tudi cela vrsta drugih znamenitih oper. Rossinijev «Seviliški brivec» je bil pri premijeri v Rimu leta 1816. izžvižgan. Istotako kolosalen poraz je doživel Bellini s premijero «Norme» v milanski Scali. Drugi dan pa se je sreča obrnila. Občinstvo mu je postalo tako naklonjeno, da ni hotelo prenehati z ovacijami. In «Norma» je šla čez oder štiridesetkrat zaporedoma. Arigo Boito je strašno pogorel s premijero «Mefistofelesa». Revežu so tako žvižgali, da je moral iz gledališča domov sam, ker se mu iz bojazni ni upal pridružiti nihče. Ulica je celo na cesti psovala. Težak neuspeh je doživel Wagner s svojim «Tannhäuserjem» v Parizu. Rossini je imel istotako nesrečo z «Mojsesom»,

ki se je uprizoril v Napolju. Puccini, danes poleg Verdija najbolj popularen italijanski skladatelj v inozemstvu, je prvič pogorel z «Madama Butterfly». Po neuspehu je ostal štirinajst dni doma, kjer je preboleval udarec. No, kakor mnogoterim drugim operam, se je zgodilo tudi temu Puccinijevemu delu; prvotno izžvižgano, je danes na repertoarju vseh modernih gledališč m polni hiše ter donaja komponistu lepe tautijeme.

× Mož, kakršnega bi si želeli. Ameriški milijonar Milton S. Hershey, imenovan «Čokoladni kralj», je nedavno oznanil, da posvečuje skoro vse svoje premoženje, okoli 60 milijonov dolarjev, obrtni soli za sirote. Solo je ustanovil pred nekoliko leti in jo radodarno podpira. Od vsega svojega premoženja si je pustil le za 1 milijon aktivi, avtomobil in hišo. Hershey je rekel: «Drugi zapuščačo svoje imetje in zaupajo izvrševalcem testamenta, jaz pa hočem odločiti sam. Otrok nima in ko bi jih imel, bi jim — pravi — ne dal vsega premoženja. Po njegovem mnenju naj vsakdo dela in si pridobiva premoženje. Sam je imel srečo pri svojih podjetjih in zato naj ima vsakdo priložnost za podjetje, tudi sirote. Vedno je bila njegova želja, da bi mogel za sirote kaj storiti.

× Grozna smrt gasilcev. Pri nedavnem požaru rafinerije v Pittsburgu je padlo 7 gasilcev v velikanski čeber vrelega olja, kjer so umrli.

× Obubožano evropsko plemstvo daje Ameriki slaj. «Chicago Tribune» poroča, da so se ponudili trije plemenitaki, in sicer avstrijski grof, ruski knez in pruski knez, ki se izdaja za sorodnika Hohenzollerncev, v službo veliki plesalnici v Novem Yorku. Bill so sprejeli. Imetelj te plesalnice je oznanil javnosti, da je sprejel v svojo službo te plemenitake ne kot natakarje ali plesne učitelje, ampak da so se mu morali zavezati le, da bodo stanovali v njegovem podjetju, da zvišajo sijaj. Če bo imela ta nova atrakcija uspeh pri občinstvu, jo bodo vpeljali tudi ostale velike plesalnice. Kakor je

videti, se lahko evropsko plemstvo nadeja, da bodo po njem v Ameriki kmalu zelo povpraševali.

× Tutankamonova kletev. Londonški listi poročajo senzacionalno vest o nagli smrti odličnega röntgenologa Archibalda Douglasa Reida, ki je raziskovalcu Carteru objubil, da bo z röntgenovimi žarki preiskal Tutankamonovo mumijo. Praznoverni ljudje spravljajo njegovo smrt v zvezo z naglo smrtjo lorda Carnarvona in si jo razlagajo kot maševanje faraona, ki so ga zmetili iz tisočletnega mira. Reid se je hotel odpeljati prihodnji teden v Egipt, da bi röntgeniziral Tutankamonovo mumijo. Pred osmiimi dnevi je nenadoma zbolel. Delal je neprevidno poskuse z röntgenovimi žarki in si spalil palec na roki. Rani ni pripisoval važnosti, zametil jo je in nastopilo je zastrupljenje; stanje bolnika se je tako naglo slabšalo, da je bila tudi amputacija roke brezuspešna. Reid je bil

tudi odličen radiolog in njegova prezgodnja smrt — bil je šele 52 let star — je velika izguba za znanstvo.

× Krvava noč v Kečkemetu. V budimpeštanskem parlamentu je liberalni poslanec Drodzy prošlo soboto iznesel razkritja o brezprimernih krvavih činih madžarskih teroristov. Takozvana alfeldska brigada je samo v Kečkemetu umorila 83 oseb na najgrozovitejši način. Nekoč so tajne teroristične tolpe polovile na stanovanjih 33 oseb, med njimi 1 vseučiljskega profesorja, mnogo odvetnikov in novinarjev, jih odvedle v bližnji gozd Orgoveny ter jih podavile, pobesile, pobile ali pa požive zakopale. Razen teh je isto noč izgubilo v Kečkemetu življenje še 50 oseb. Glavni poglavar terorističnih tolpe je bil znani Ivan Heijas. Navode poslanca Drodzyja, ki poseduje nekatere dokazilne dokumente, so v parlamentu vzbudile prizore ogromnega škandaliziranja in zgražanja.

Socijalna politika

Odderuštvu z oddajanjem stanovanj

Maribor, 28. januarja.

Mariborsko sodišče je razpravljalo dne 28. januarja 1924. o slučaju odderuštvu z oddajanjem stanovanj podnajemnik m.

Obtoženi F. T. je imel v Mariboru stanovanje s tremi sobami, kuhinjo in ostalinami približno približno; plačeval je najemnine mesečno 488 K. Meseca decembra 1922. se je obtoženava tema z otrokoma odselila in kravko nato je obtoženi očeta s posredovanjem svojega znanca, deloma sam oddal dve sobi in kuhinjo v posojanje N. L., ki je potom ogledil po listih nujno iskati stanovanje. Zahteval je in dobil od podnajemnika za «dane stanovanjske dele v denarju 1500 K, celo hrano, postrežbo, snatnje, sobe, ki si jo je pridržal, posteljino za svojo sobo in pranje perila. V denarju so bile vse dajatve ocenjene na 4500 K.

Podnajemnik je do 3. maja 1923. izpolnjeval svoje pogodbene obveznosti, navedenega dne pa sporočil obtoženca, da jih ne zmore več. Zato je obtoženi sodno

odpovedal podnajemniku stanovanje in a svojim zahtevkom pri sodišču protil. Stanovanjski urad je ovadil F. T. državnemu pravdnstvu zaradi odderuštvu in to je obtožilo F. T. zaradi pregreška odderuštvu po § 4. ces. naredbi z dne 12. oktobra 1914., ker je izkoriščeval obrtno-stisko svojega podnajemnika.

Nasproti izvajanjem državnega pravdnitva, ki trdi, da je dejanje izvršeno obrtno, četudi je bilo zagrešeno samo tokrat, toča v namenu lneti od njega dalje trajajoči dobiček, kakor v predmetnem slučaju, ko se je obtoženi pustil več mesecev preživljati, imel postrežbo in dobival v denarju še 1500 K mesečno, izvaja zagovornik, da je mogoče govoriti o pojmu «obrtoma» samo takrat, če je bilo dejanje izvršeno večkrat.

Sodišče se je pridružilo izvajanjem zagovornika in oprostilo obtoženca.

Za podnajemnika je ta odločba načelnega pomena.

DRŽAVNA PODPORA ZA BREZPOSELNE

Ministrstvo za socialno politiko je izdelalo pravilnik o podpiranju brezposelnih delavcev, ki se je razposlal vsem delavskim zbornicam in organizacijam, da pečajo o njem svoje mnenje. Podpora bi se dajala v prvi vrsti v naravnih, ali pa v denarju, in sicer po 10 ter po 5 Din za vsakega člana rodbine. Ta redna pomoč sme trajati največ šest tednov v letu. Raven tega bi se dajala izredna podpora za polovično železniško vožnjo, kadar delavec potuje v kraj, kjer je dobi delo ter dnevna denarna podpora. Izredna podpora se bo dajala v slučajih posebne nesreče, ki bi zadela brezposelnega delavca, in sicer največ 300 Din na leto in 50 Din za vsakega člana rodbine. Pravilnik še ni stopil v veljavo, ker bolniške blazjone še niso zbrale vseh podatkov o sredstvih, s katerimi razpolagajo.

OBREMNITIV NARODNEGA GOSPODARSTVA IZ NASLOVA SOCIALNEGA ZAVAROVANJA V CERO-SLOVANSKI

Praška vlada in zakonodajni organ se intenzivno pečajo z zakonom o socialnem zavarovanju, ki se sedaj obravnava v socialno-političnem odboru in ima v najkrajšem času biti predložen parlamentu. Po tem zakonu bo zavarovano nad dva milijona 500 tisoč oseb. Z uvedbo starostnega in invalidskega zavarovanja bo znatno celotna obremenitev narodnega gospodarstva 740 milijonov Kč. K starostnim in invalidnim rentam bo država prispevala znatno vsoto, ki bo v teku 50 let dosegla znesek 508 milijonov Kč. Osebe, stare nad 60 let, so izločene iz splošnega zavarovanja; za njih starostno preskrbo je s posebnim zakonom votiranih 120 milijonov Kč. Bolniški prispevek znaša 5 odstotkov, starostni in invalidni pa 4,5 do 6 odstotkov (po kategorijah) povprečna mezda.

Likof v Vatikanu

Papež: Čestitam, čestitam! Sodaj bom pa tudi jaz na Primorskem pokazal upornim ovčicam, da so končno odrešeno. Samo Ti glej, da moji tam držijo svoje hleve v rodu. Evviva Musolinii!

Pašič: Uz zdravlje! Ovaj znaš, sveti Otac, Ti pola, ja pola. Dobri su ti — ovaj — latini. Onoga, znaš, dr-mijetliju već imam uz vladu, pa će sada valjda i — ovaj — pop Korošec.

Etika*

Sredi gnolobe in nemoralnosti današnje dobe, gnoli «propada zapadne kulture» je zagledala beli dan v Ljubljani «Etika», najnovejša je dovolj znanega pisatelja doktorja Vebru. To je prva slovenska knjiga te vrste, ki filozofske discipline etiko znanstveno opravičuje ter podaja kriterije za odločitev med dobrim in slabim, če izvzame dr. Ušenšnikovo «Knjigo o življenju», pisano z drugih vidikov. Njena vsebina: V predgovoru imenuje pisatelj svojo etiko logiko čustvovanja in stremljenja, logiko nagonске pameti ali najkrajše logiko srca ali vesti. Kar je namreč že davno Aristotelova logika za naše mišljenje, isto naj postane etika za naše čustvovanje in stremljenje, kakor že naša logika svoje aksijsome in absolutno veljavne zakone, tako si mora tudi etika pridobiti enako veljavne aksijsome in zakonitosti. Glavna vsebina Vebrove knjige je pa je razdeljena na štiri dele: prvi del kritično pretresa stare in nove etične sisteme: od hedonizma do utilitarizma

all (kakor pravi Veber) utilizma, od etičnega individualizma do socializma, Oziroma kritičizma, od evolucijonizma do Stoltojevega zvišenega heterofilizma. Veber na vseh teh sistemih razkrije brez ovinkov njihovo Achilovo poto, vendar bi pa med eudaimonizmom in utilizmom stroje ločil, če bi navedel kot cilj eudaimonizma uživanje vrednot, kot cilj utilitarizma pa ustvarjanje vrednot! Enako bi pričakoval obris nasprotja med formalizmom in teleološkimi strujami ali, kakor se večkrat napačno pravi, med etiko plemenitega mišljenja in etiko uspeha. A Veber ni imel namena napisati Zgodovino etike, ampak le pokazati na par tipičnih primerih raznih sistemov, kako nasti ne morejo zadovoljiti.

Drugi, (najobsežnejši) del obravnava psihološke temelje etičnega udeještvoanja, ki ni noben prispevek k etiki, pač pa zelo važna predpriprava za rešitev etičnih problemov. Etika mora sloneti na psihologiji čustvovanja in stremljenja, kakor je sploh psihologija temeljna veda vsem drugim filozofskim disciplinam, torej tudi celo logiki, ne da bi pri tem kakorkoli podpirala napačno naziranje — psihologizma, ki hoče logična, etična, estetična in druga vprašanja zgolj genetsko razlagati n. pr. geslo: tout comprendre c'est tout pardonner (vse razumeti, vse odpustiti), ki odpusča krivdo zaradi genetskega razumevanja. Kakor rdeča nit se vleče skozi ta del Vebrove knjige

gigantska borba proti psihologizmu, in sicer, kar z veseljem konstatiram, z velikim uspehom. Tu nam pada na splošno karakteristiko psihologije čustvovanja in stremljenja, in sicer je predstavnega in miselnega. Čemu je izpustil religiozna čustva in stremljenja, dasi jih podrobno riše v svoji knjigi «Znanost in vera», ko je že vse drugo obravnaval? K miselnim čustvom prištevava vrednostna čustvovanja ali (vrednočenja oziroma nevednočenja) in kot specifična teh so — moralna ali etična čustva.

Po kakovosti se ta čustva ločijo v spoštovanje in zaničevanje — jaz jih rajše imenujem: odobravanje in neodobravanje, kakor bi tudi izraza vrednočenja in nevednočenja pridržal za vrednostne sodbe ali prepričanja, ne pa za vrednostna in nevednostna čustva. Enako pri pojmu dolžnosti pogrešam njegovega razmerja do verskih, pravnih in naravnih dolžnosti, ki jih Veber niti ne omenja. Etilna točka v tem delu knjige pa je odprava problema o svobodi volje iz — etike z Einsteinovo gesto, podobno torej, kakor je Einstein iz fizike odpravil eter. Dosedaj se je povsodi poudarjalo, da ima indeterminizem najmočnejšo pozicijo ravno v etiki. Veber sili s svojimi argumenti indeterministične zastopnike, da likvidirajo svoje naziranje. V tretjem delu še — začenjajo reševati pravi etični problemi s prehočem od psihološke strani v anshološko plat in se doseže popoln

paralelizem — med zahtevami naše vesti in med materialno formalno pravilnim ali nepravilnim vrednočenjem in nevednočenjem, oziroma stremljenjem in zavračanjem.

Vest je Vebru dispozicija za formalno in materialno pravilno vrednočenje in nevednočenje oziroma stremljenje in zavračanje. Vest vrši torej za etično čustvovanje in stremljenje isto nalogo kakor je vrši pamet za mišljenje. To sicer ni več nova misel, saj je skupna vsem apriorističnim etičnim sistemom: vest daje sankcijo vsemu etičnemu udeještvovanju, vendar pa dosedaj še nihče ni izklesal do vseh podrobnosti tega dejstva. Veber, nadalje ugotavlja v etiki slična temeljna načela kot jih mora logika sama in tudi vsaka druga veda predpostavljati.

Z njimi v skladu Veber naštevava nič manj kot 22 raznih vrst aksijsomov nagonске pameti ali vesti, iz katerih sklepa zopet na mnogobrojne posledice. Ta odstavek mi je v celi knjigi najmanj ugajal, ker je premalo pregleden. Resnica je enostavna — simplex sigillum verit Sicer pa se tega pisatelj sam zaveda. Končne misli pisateljeve v četrtem delu knjige so pa nad vse srečne in je le škoda, da ta del knjige ni obsežnejši, ker je namenjen vzgojiteljem in državnikom! Tu nam Veber pokaže, v koliko se njegovi aksijsomi in njihove posledice ujema z dejstvi; v koliko se krijejo z zahtevami naše vesti, našega strogega

čuvarja in kontrolnega organa. Tu verificira svoje teoretične rezultate. Te postulate vesti bi delil v elementarne in višje postulate in bi le želel pri prvih še konkretnejših oblik: kako bode resni-coljuben, pošten, hvalečen, pravičen in zvest itd. Popolnoma strinjam pa se z njegovim univerzalnim aksijsomom: Slušaj svojo vesti ali v Kantovem smislu: Spoštuj zakon navnostil! Sploh je najti v Vebrovi «Etiki» obilo stikov z Kantom. Obs sta n. pr. apriorista in formalista. Kant govori o praktičnem razumu, Veber o nagonski pameti itd., vendar pa se Veber bistveno loči od Kanta po tem, da skuša naši nagonski pameti, to je našemu čustvovanju in stremljenju dati primeren zmisel, jih osmislije, kar ni nič drugega kakor da naše čustvovanje in stremljenje kaže na vrednote. Veber čisto pravilno umeva pravi cilj etike kot stroge in samostojne znanosti, da je treba poiskati apriorne, abstraktne zakone vesti, po katerih se naša vest ravna v vseh konkretnih slučajih ko nas spominja in svari, hvali in graja ter grize. Točno je nadalje Veber zadel da ti abstraktni zakoni naše vesti — niso zakoni razuma in navadnem zmislu, niti zakoni logike n. pr. zakon istovetnosti, protislovja, aut-aut ali razloga itd., ampak zakoni posebne vrste, neodvisni od pravih in zopet v paralelnem stilu z njimi, ne da bi se ne dali logično dokazovati. Glavna zasluga Vebrova pa tiči v tem,

* Etika. Prvi poizkus eksaktne logike nagonске pameti. Napisal dr. France Veber, izr. prof. na univerzi v Ljubljani. Publikacija «Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani, Filozofska fakulteta št. 2. Izdala in založila Učiteljska zbornica v Ljubljani, 1922.

Gospodarstvo

Gospodarska konferenca v Zagrebu

Zagreb, 29. januarja.

Kot nadaljevanje nedeljske gospodarske konference se je vršilo večeraj zborovanje zastopnikov vseh trgovskih in obrtniških zbornic v državi. Najprej so prišle v obravnavo resolucije nedeljskega zborovanja in sobotnih predpovetovanj. Sklenilo se je, resolucije s protokolli, referati in predlogi izročiti ministrskemu predsedniku, ministru za trgovino in industrijo ter predsedniku narodne skupščine. Izročitev samo izvršijo predsedniki zagrebske, beograjske in ljubljanske trgovske zbornice.

Glede vsavaritve Gospodarskega sveta se je na predlog predsednika trgovske in obrtniške zbornice v Dubrovniku sklenilo, poveriti z izvedbo zadevnega načrta beograjsko trgovsko zbornico. Osnutek naj bo gotov do 15. marca t. l.

Nato se je razvila debata o skupnem delovanju vseh trgovskih zbornic države. Sprejet je bil kombinirani predlog zagrebskih in beograjskih zastopnikov, katerega vsebina je v glavnem naslednja:

1.) Letno se vrši kongres v Beogradu; vrhutega pa se skliče še vsako leto ena skupna konferenca spomladaj in eventuelno ena jeseni. Te konference se vrše izmenoma v posameznih sedežih zbornic. Kongresa se bodo udeleževale zbornice in gospodarske organizacije, dočim bodo na konferencah zastopane le zbornice. Prva teh konferenc se vrši v Skoplju.

2.) Zbornice naj bodo med seboj v čim tesnejših stikih potom korespondence, izmenjave misli, skupnih posvetovanj o vprašanih skupnih interesov, skupnega nastopa napram vladi in slično.

3.) Predsedniški zbornic naj se v važnejših slučajih sestanejo v sedežu katere izmed zbornic in v potrebi naj napravijo skupne korake pri različnih ministrih.

4.) Zbornični svetniki in tajniki naj pripravijo čim več predavanj o gospodarskih prilikah svojega lastnega zborničnega področja na sedežih ostalih zbornic.

5.) Zbornični tajniki naj tudi sami med seboj vzdržujejo osebne zveze in se med seboj obveščajo o važnejših sklepih organizatoričnega značaja, ki se sklenejo na sejah zbornic.

6.) Beograjske zbornice prevzamejo obveznost rednih in v potrebi tudi izrednih obvestil o gospodarskih vprašanjih. Predvsem naj se obveščajo zbornice o vseh načrtih ministrstev in merodajnih činiteljev.

7.) Zbornice naj si pred predložitvijo na kongresu medsebojno v proučevanje predlagajo zakonske osnutke, izvršilne določbe in odredbe gospodarskega ter organizatoričnega značaja, ki so izdelane v lastnem delokrogu.

8.) V svrhu obdržanja medsebojnih stikov naj vsaka zbornica določi enega svojega uradnika kot korespondenta, ki bo samostojno opravljal pisemski promet in obveščanje ostalih zbornic.

Proti koncu zborovanja se je g. dr. Windischer v imenu vseh zbornic zahvalil predsedniku zagrebske trgovske in obrtniške zbornice g. Arku, ker je na njegovo inicijativno prišlo do teh važnih zborovanj. Predsed. g. Arko je nato izjavil, da bo zagrebska zbornica delovala v smislu programa teh zborovanj. Ko je še tajnik zagrebske zbornice g. dr. Čuvaj v imenu vseh zborničnih nameščencev izjavil prisotnim zahvalo, je bila konferenca zaključena.

Kmetijski in vinogradniški tečaji na Grmu

Kletarski tečaj na Grmu. V dneih 23. do 25. januarja se je vršil v državni kmetijski šoli na Grmu pod vodstvom ravnatelja B. Skaličevega in s sodelovanjem strokovnega učitelja Fr. Simončiča trodnevni kletarski tečaj, ki je bil prav dobro obiskan. Poleg treh domačih učencev II. letnika zimске šole se je tečaja udeležilo 31 zunanjih udeležencev, in sicer 14 iz Dolnje, 7 iz Bele Krajine, 6 Gorenjcev, 1 Notranjce in 3 Stajercel. Po poklicu je bil 1 udeleženec duhovnik vinogradnik, 19 vinogradnikov, oziroma vinogradniških sinov, 2 podučitelja, 7 gostilničarjev in vsehkih trgovcev ter 2 vinska trgovca vinogradnika. Videti je, da vlada za to važno gospodarsko panogo živo zanimanje. Posebno razveseljuje je, da so se začeli tudi Belokranjci zanimati za umno kletarstvo, ki je še posebno za Belo Krajino velikega pomena.

Kmetijski tečaj na Grmu. Tokom prihodnjega meseca se vršila v državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu še dva tečaja in sicer 18. do 20. februarja sadjarski tečaj, 21. do 23. tečaj za pridelovanje in umno uporabo krme. Glede na veliko važnost sadjarstva in živinoreje za vso Slovenijo bi bilo želeli, da se kmetovalci teh tečajev obilno udeležijo. Priglasje sprejema ravnateljstvo šole.

Za vinogradnike so vrši 24. in 25. februarja tečaj za delo v vinogradih in obrezovanje trt, dne 7. aprila za spomladno cepljenje in štampiljanje trt in 10. in 11. junija za zatiranje škodljivcev in zeleno cepljenje trt. Kdor se hoče tudi v umnem vinogradništvu izveščati, naj se udeleži teh tečajev in se priglasit takoj pri ravnateljstvu (po dopisnici ali osebno).

Tržni pregled

Zitno tržišče. Dasiiravno je bil v prošlem tednu dinar čvrst, so cene vendarle kazale deloma tendenco naraščanja. — Prodvecm so bile čvrste cene turščice in ovsa. Istotako so bile cene čvrste na zunanjih tržiščih. Inozemstvo se je zanimalo predvsem za turščico, ki se je plačevala na Dunaju med 2800 do 3000 aK za kg, dočim je notrjala okrog 200 do 270 Din za 100 kg. Pšenica je notrjala na naših tržiščih med 340 do 350 Din. Dovozi so bili slabi, a istotako povpraševanje. Inozemstvo pšenice ne kupuje, pa so jo prošli teden nakupovali domači mlinci. Istotako je kupoval moko le domači konzum. Samo nekaj malega je šlo v inozemstvo, ki se je poleg turščice zanimalo največ le za pivovarniški ječmen, oves in fižol. Moka «0» je notrjala v početku tedna 530, a-koncem tedna 540 Din postavno baški mlinci. Oves se je plačeval po 250 do 200 dinarjev, otrobi po 100 do 170 Din (z vrečami); fižol, beli baški, se je ponujal po 650 do 680 Din.

Živinsko tržišče. Tendenca na domačih tržiščih je bila v splošnem čvrsta. Provrstni voli so se ponujali prošli teden v Sloveniji do največ 15 Din, v Zagrebu med 18 do 16 Din, v Beogradu do 14 Din za kg žive teže. Na Reki se je tržilo isto blago po 6.90 do 7 lir, v Milanu po 5.90 do 6 lir, v Pragi 6.60 do 9 Kč, na Dunaju do 17.000 aK, v Budimpešti 7000 do 7700 mK za kg žive teže. Svinje provrstne so se tržile: v Beogradu in Zagrebu prilično po 24 do 26 Din, v Milanu po 8 lir, v Pragi po 15.5 do 18 Kč, na Dunaju po 25.000 do 28.500 aK za kg žive teže. Omenjene cene veljajo le za provrstno blago, slabše kakovosti so seveda sorazmerno cenejše. Povpraševanje inozemstva po naši živini je precejšnje. Tendenca je tudi na inozemskih tržiščih večinoma čvrsta.

Tržišče s jajci. Dovozi so majhni, ker mraz onemogoča produkcijo. Cene med 2.25 do 2.80 Din za komad. Pomanjkanje blaga se občuti na naših domačih kakor na ostalih evropskih tržiščih. Zato je tendenca povsod čvrsta. Vendar je Italija že začela produkcijo. London povprašuje po italijanskem blagu. Računa se, da bodo sedanje čvrste cene trajale še prilično endober mesec, ko se polagoma prične produkcija.

Narodna banka SHS

Stanje 15. januarja 1924.

Aktiva (v milijonih dinarjev; v oklepajih sprememba napram stanju 8. januarja): kov. podloga 446.0 (— 14.1); posojila 1507.5 (— 16.3); račun za odkup kronskih novčanic 1199.7; račun začasne razmene 387.8; državni dolg 2961.6; vrednost državnih domen, založenih za izdajanje novčanic 2138.3; saldo raznih računov 185.6. Skupno 8827.0.

Pasiva: vplačani del glavnice 22.1; rezervni fond 5.3; novčance v obtoku 5810.7 (— 50.1); državni dolg začasne razmene 387.8; državne terjatve po raznih računih 30.0 (+ 3.4); razne obveznosti 383.4 (+ 14.3); terjatve države za založene domene 2138.3; nadavek za nakup zlata za glavnico in fond 49.1. Skupno 8827.0.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (29. t. m.). Pšenica: baška, 79 do 80 kg, 2 odst., 9.5 vagona 345 do 350, sremška, 79 do 80 kg, 2 odst., 5 vagonov 335. Ječmen: baški, 67 do 68 kg, 2 vagona 315. Oves: baški, duplikat kasa, 1 vagon 250. Turščica: baška, duplikat kasa, 30 vagonov 255 do 257.5; stara, 1 vagon 260; sremška stara, 1 vagon 252.5; duplikat kasa, 10 vagonov 270. Moka: baza «0», 1 vagon 530; «0sa», 4 vagoni 532.5; «6», en vagon 325. Otrobi: v papirnatih vrečah

1 vagon 175; debeži 200. Tendenca nespremenjena.

Zateški hmeljski trg (23. t. m.). Hmeljarsko društvo za Slovenijo objavlja: Takoj po izdaji našega zadnjega poročila so se začele cene za hmelj viharno dvigati, in sicer tako, da se je dne 21. jan. plačevalo od 4400 — 4550 Kč za 50 kg, dne 22. pa že po 4950 Kč. Kupujejo vočinoma nemški trgovci. Danes se plačuje prvovrstni po 5000 Kč, srednje dobro blago po 4950 in slabše do 4000 Kč za 50 kg. Končno razpoloženje in cene skrajno čvrste.

== K poškustom sanacije «Jadranske banke» se nam še poroča iz Beograda, da se za enkrat še ne potrjuje, da bi navedeni trije gospodarski zavodi prevzeli udeležbo pri Jadranski banki. Potrjuje se le, da so zaradi nujnih odplačil, da so spreči insolventnost zavoda, proti zastavitvi delnic in menic, dovolili kredite.

== Službeni tečaji za februar: 1 napoleon 800 Din; 1 zlata turška lira 340 Din; 1 angleški funt 870 Din; 1 dolar 87 Din; 100 francoskih frankov 390; 100 švicarskih frankov 1500; 100 drahem 100; 100 italijanskih lir 878; 100 Kč 252; 100 mK 0.20; 100 lejev 143.5; 100 peset 1090; 100 holandskih forintov 3230; 100 danskih kron 1480; 100 aK 0.12; 1 milijon poljskih mark 2.50; 100 belgijskih frankov 360 Din.

== Dohodki od državne trošarine in taks. Dohodki od trošarine so znašali v mesecu decembru leta 1923. 52,033,112.20 Din, to je za 8,615,026.65 Din manj nego v istem mesecu leta 1922. Dohodki od taks so dosegli v mesecu decembru leta 1923. vsoto 65,758,908.90 Din, to je za 15,886,365.25 Din več nego v istem času predhodnega leta.

== Živo srebro v Južni Dalmaciji. V Splitu v Južni Dalmaciji se nahaja ležišče živega srebra, ki je bilo odkrito že leta 1890.

== Ustavitve obratov v Srbiji. Iz Beograda javljajo: Zaradi denarne krize je bilo več podjetij prisiljenih, da so ustavila svoje obrate, tako tvornica za usnje v Nišu, tvornica za čevlje v Nišu, tvornica za usnje v Leskovcu, tvornica platna in trikotarja v Čupriji in druga podjetja.

== Dividenda Eksploatacije drva v Zagrebu. D. d. Eksploatacija drva v Zagrebu je na glavni skupščini dne 25. jan. sklenila, da se izplača za minulo poslovno leto 25-odst. dividenda, to je 12.50 Din na delnico.

== Dobave. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se vrši 18. februarja ofertalna licitacija glede dobave 15,000 lobin cigaretnega papirja za izdelovanje luksuznih cigaret, pri ravnateljstvu državnih železnice v Subotici pa 19. februarja ponovna ofertalna licitacija glede dobave zavojnih sredvov za razporknike. Natančneje v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Domače borze

29. januarja.

ZAGREB. Na efektivnem tržišču je položaj nespremenjen. Tečaji so razen Slavonije skoro isti kakor večeraj. — Na deviznem tržišču je bila tendenca nestalna. Blaga je bilo v izobilju. Nekoliko so oslabei Dunaj, Curih in Newyork dočim so za malenkost čvrstejši Pariz, Italija in London. — Največ prometa je bilo v Italiji, Londonu in Dunaju. Notirale so devize: Amsterdam 3225 do 3250, Dunaj 0.1218 do 0.1238, Bruselj 350 do 0, Budimpešta 0.299 do 0.329, Bukarešta 0 do 44, Italija izplačilo 378.5 do 381.5, Kristijanija 0 do 1170, London izplačilo 368.80 do 372.80, Newyork kabel 87 do 88, ček 86.60 do 87.60, Pariz 402 do 407, Praga 251.25 do 254.25, Srečija 0 do 67, Švica 1505 do 1515. Valute: dolar 85.5 do 86.5, aK 0.12225 do 0.12425, francoski frank 0 do 402.5. — Efekti: Eskomptna 169 do 170, Hipotekarna 91 do 92.5, Jugoslavenska 152 do 155.5, Ljubljanska kreditna 213 do 214, Praštediona 1020 do 1025, Rečka pučka 107 do 108, Srpska 139 do 140, Slovenska 106 do 107, Eksploatacija 145 do 147.5, Goranin 0 do 153, Gutmann 1820 do 1835, Slavonija 228 do 230, Strojne tovarne in livarne 150 do 0, Trbovlje 815 do 875.

Sokol

50letnice obstanka praznuje letos ženska sokolska revija «Sokol», ki ga je začel leta 1871. Izdajatelj ustanovitelj Sokolstva dr. M. Tyrš. Dne 21. decembra 1870. je prinesel prvi rokopis za list Sokol dr. Tyrš v Gregrovo tiskarno v Pragi in dne 1. januarja 1871. je izšel prvikrat na 12 straneh v 800 izvodih v isti obliki, kakor izhaja še danes. Spodetka je izhajal «Sokol» dvakrat mesečno. VI. letnik (1878.) pa naznanja, da bo prenehal za nedoločeni čas izhajati. Šele leta 1880. je zopet izšel VII. letnik. Za dr. Tyršem je leta 1884. prevzel uredništvo br. Stybla. Leta 1887. je prevzel uredništvo Sokola br. dr. Jos. Scheiner, sedanji starosta ČOS, ki ga je urejal do prevrata. Za njim je prevzel uredništvo br. Kavallir, sedaj pa mu je urednik br. Benda. Danes se tiska «Sokol» v 9200 izvodih. Od leta 1897. izhaja poleg «Sokola» ki ga izdaja Sokol v Pragi, tudi «Vestnik Sokolsky» kot glasilo ČOS. Z

listom «Sokol» je tesno zružena zgodovina češkega Sokolstva. Za prvo letošnjo številko je napisal starosta dr. Scheiner lep spominski članek.

Redni občni zbor Jugoslovenske Sokolske Matice se vrši 16. februarja 1924. ob 18. v saveznih prostorih v Ljubljani (Narodni dom) s sledečim dnevnim redom: Poročilo načelnstva. Poročilo nadzorstva. Dopolnilne volitve. Slučajnosti. Pooblaščenici zadržnikov morajo predložiti podpisana pooblastila.

Sestanek članov gospodarskega oddelka ljubljanskega Sokola se vrši v četrtek ob 8. zvečer v odborovi sobi. Vsi, ki so voljni sodelovati pri prireditvah, naj se udeležijo tega sestanka.

Sokolsko društvo v Bregani je imelo dne 20. t. m. redni letni občni zbor, ki so se ga udeležili člani in članice v nepričakovano lepem številu. Starosta brat Ivan Kalin je kratko razložil pomen obdne zbornice, nakar je poročal tajnik brat Anton Selina o delovanju društva v prošlem letu, načelnik br. Ivan Vegelj o teovladbi in uspehu, blaginjak br. Josip Kalin ml. o stanju blaginje, načelnik kulturno-prosvetnega oddelka br. Franc Jelinek ml. o napredku dramatičnega oddelka. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: Starosta Franc Bratanič, podstarosta Jakob Zobarid, tajnik Vladimir Jelinek, blaginjak Stjepan Špačil, načelnik Ivan Vegelj, njegov namestnik Franc Štampelj, načelnik kulturno-prosvetnega oddelka Anton Selina, načelnica Clemente Rina ter kot zastopnik na Saveznih in župnih sejah Franc Jelinek ml. V ostali odbor pa so vstopili skoraj isti odborniki kakor lansko leto.

Sport

Statistika smučarjev v Sloveniji

JZSS zbira popis vseh v Sloveniji bivajočih smučarjev. V ta namen proš JZSS vse sportnike, turiste, lovce t. dr. oaze, ki so večji smučarja, da re čim prej priglasiijo po spodaj označenemu vzorcu. Pripravijo naj se vsi, деца, mladi in ženske, ki znajo drsati na smučeh ali vsaj hoditi z njimi brez ozira na to, ali se poslužujejo smuči zgolj kot prometnega sredstva ali goje smučanje kot sport ali v turistične svrhe.

Prijava naj slove takole: 1.) Ime in priimek; 2.) rojstni datum; 3.) narodnost; 4.) poklic (stan); 5.) samski ali oženjen; 6.) smučarji od leta... (v sportne ali druge namene); 7.) je-li vojak (aktiven ali v rezervi); 8.) čin in stopnja v jugoslovenski vojski; 9.) je-li turist, lovec in katere druge sporte še izvaja; 10.) točen naslov in bivališče.

Na klube, včlanjene v JZSS izide poseben poziv. Prijave naj se blagovolijo čimprej vpošlati na naslov:

Jugoslovenski zimskosportni savez Ljubljana. Tvrška Gorec. Kredit. banka.

Glavna skupščina LNP. — Upravni odbor LNP. objavlja službeno. V smislu obvestila od 28. t. m., katerega so prejeli vsi člani poudarjava plemenitost, se sklicuje glavna skupščina LNP. na praznik 2. februarja ob 14. uri z dnevnim redom: 1.) Čitanje zapisnika zadnje glavne skupščine, 2.) Rešenje poročila tajnika-blaginjaka in revizijskega odbora, 3.)

Tujci v Ljubljani

Od pondeljka na torek je prenočilo v Ljubljani skupno 123 tujcev. Od teh so se nastanili 104 v hotelih in sicer:

UNION: Bock Sigmund, tovarn. dir., Zagreb; Beck Leopold, trgovec, Dunaj; Böhmewald Henrik, trgovec, Dunaj; Biber Artur, inženjer, Dunaj; Bošković Lazar, elektrotehnik, Osijek; Bauer L., trgovec, Trst; Zellner Julij, upravitelj, Maribor; Duboković Franc, trg., Sušak; Dornhelm Leon, trg. potnik, Dunaj; Dall Oskar, bančni uradnik, Dunaj; Engel Adalbert, trgovec, Dunaj; Erös Jurij, trgovec, Maribor; Erber Aleks, trgovec, Trst; Erzar Franc, župnik, Toplice; Ekl Pavel, kapitan, Dunaj; Frankel Julij, trgovec, Dunaj; Gostinčar Josip, lesotrožec Brezovica; Hofmann Josip, graščak, Gradec; Hofmann Geza, trgovec, Maribor; Holodkov Pavel, operni pevec, Beograd; Hönigsberg Friderik, trgovec, Dunaj; Jakanović Peter, trgovec, Sarajevo; A. Jecspil, trgovec, Busto Arsizio; Kiss Aleksander, trgovec, Zagreb; Castelani Spartaco, trgovec, Benetke; Kopel Spira; uradnik, Šoštanj; Lavrič Franc, zasebnik, Rakek; Magolles Baftal, trgovec, Lodz, Poljsko; Nadoši Željko, zasebni uradnik, Zagreb; Pajkovič Edvard, trgovec, Sušak; Pauer Henrik, tovarnar, Dunaj; Ruckenhauer Leopold, trgovec, Dunaj; Risso Robert, trgovec, Genova; Spiller Leopold, trgovec, Dunaj; Starchl Josip, inženj., Zagreb; Setina Iva, igralca, Gor. Radgona; Schneider Evgen, inž. tovarnar, Wilden; Stefanović Tomo, bančni ravnatelj, Reka; Vrhovec Fran, župnik, Krka.

SLON: Brus Karol, gostilničar, Hotelščica; Buda Mario, uradnik, Trst; Blasnik Avgust, fotograf, Skofjaloka; Cigoj Albert, potnik, Gornji grad; Dolenc Franc, lesotrožec, Skofjaloka; Fachiri Pantaleone, trgovec, Trst; Hahn Ignac, industrijsalec, Zagreb; Hambrusch Tomaž, trgovec, Dunaj; Heller Rihard, inženjer, Kranj; Jurišič Dino, arhitekt, Beograd; Kracker Geza, zastopnik, Bečkerok; Kreiner Avgust, trg. potnik, Dunaj; Lösschner Karol, industrijsalec, Straišče; Marchini Oreste, trgovec, Milan;

Volitev upravnega in revizijskega odbora, 4.) Samostojni predlogi. — Lokal se objavi naknadno. Delegati klubov se morajo izkazati s predpisanimi poverilnicami. — Tajnik.

Ponovna glavna skupščina LNP. — Upravni odbor nogometnega saveza v Zagrebu je na protest nekaterih klubov LNP razveljavil letošnjo glavno skupščino L. N. P., ker je, kakor smo že svoj čas poročali, poudarjava upravni odbor odredil glasovalno pravico dvema kluboma, ki še nista plačala članarine, in ker se je volitev vršila z vzklikom, čeprav določila pravila volitev z listki. Zato se bo vršila nova skupščina 2. februarja t. l.

Glavna skupščina JNS se vrši 9. februarja ob dveh popoldne z nastopnim dnevnim redom: 1. nagovor predsednika; 2. predlog upravnega odbora glede «Službenega Glasnika»; 3. poročilo tajnika; 4. poročilo blaginjaka; 5. poročilo revizijskega odbora; 6. volitve novega odbora; 7. izprijembe pravil; 8. predlogi članov 9. slučajnosti.

Drsalne tekme v Ljubljani. SK. Ilirija priredi 2. februarja na svojem drsalnišču tekme v umetnem drsanju za dame in za juniorje ter 3. februarja drugo tekmo seniorjev za prehodno darilo bivšega svetovnega mojstra dr. Gilberta Fuchsa. Za damsko konkurencjo je SK. Ilirija istotako razpisala prehodno darilo. Tekme se prično oba dni ob 9. uri dopoldne. Točni razpisi so na razpolago na drsalnišču Ilirije in v trgovini J. Gorec, Dunajska cesta. Damska in juniorska tekma je dostopna tudi nečlanom sportnih društev, seniorska tekma je dostopna lečlanom JZSS. Zadnji prijavni rok je 1. februarja.

Motoklub Slovenija vabi člane, da se udeležijo sestanka danes, v sredo ob 8. zvečer v kavarni Evropl.

S. K. Primorje v Ljubljani. Seja odbora nogometne sekcije se vrši v sredo dne 30. t. m. ob pol 8. zvečer v restavraciji «Novi svet». Načelnik.

Občnega zbora S. K. Hermes, o katerem smo na kratko že poročali, so se udeležili poleg precejšnje števila članstva tudi zastopniki LNP., Ilirije in Primorja. Inž. Hrvatin je imenovan LNP pozdravil klub. Zastopnik Primorja g. Kuznetsov je izjavil, da bi članstvo poleg novega gollja tudi ostale panoge sporta. Tudi zastopnik Ilirije g. Sircel opozarja članstvo Hermes na dolžnosti, ki jih ima jo kot slovenski sportniki, ki tvorijo vrhove del jugoslovenskega sporta. Pozivlja članstvo, naj brani ljubezen in dobre stike do ostalih klubov — S. K. Hermes goji nogomet, lahkonotičko in zimske sporte. Vsled odhoda mnogih dobrih nogometašev k vojski službi, je prišel klub v precej težak položaj. Klub temu je bilo delovanje nogometne sekcije kronano z lepim uspehom. Lahkonotička sekcija pa iz navedenega vzroka sploh ni mogla uspešno delovati. Klubeva blagajna izkazuje majhen prebitok. Pozdravljajo se je tudi vprašanje vstopa nekaterih Hermesovih nogometašev v S. K. Ilirijo ter uporabe igrišča S. K. Primorja. — Po izvršenih volitvah je predsednik g. Kepec zaključil občni zbor s pozivom na članstvo k intenzivnemu in vztrajnemu delu.

Nogometni trening SK. Ilirije v Ljubljani je vrši redno ob sredah in sobotah ob pol 16. uri ter ob nedeljah in praznikih ob pol 15. uri. Prvi trening se vrši na praznik 2. februarja ob pol 15. uri zbirališče v novi garderobi.

Volitev upravnega in revizijskega odbora, 4.) Samostojni predlogi. — Lokal se objavi naknadno. Delegati klubov se morajo izkazati s predpisanimi poverilnicami. — Tajnik.

Ponovna glavna skupščina LNP. — Upravni odbor nogometnega saveza v Zagrebu je na protest nekaterih klubov LNP razveljavil letošnjo glavno skupščino L. N. P., ker je, kakor smo že svoj čas poročali, poudarjava upravni odbor odredil glasovalno pravico dvema kluboma, ki še nista plačala članarine, in ker se je volitev vršila z vzklikom, čeprav določila pravila volitev z listki. Zato se bo vršila nova skupščina 2. februarja t. l.

Glavna skupščina JNS se vrši 9. februarja ob dveh popoldne z nastopnim dnevnim redom: 1. nagovor predsednika; 2. predlog upravnega odbora glede «Službenega Glasnika»; 3. poročilo tajnika; 4. poročilo blaginjaka; 5. poročilo revizijskega odbora; 6. volitve novega odbora; 7. izprijembe pravil; 8. predlogi članov 9. slučajnosti.

Drsalne tekme v Ljubljani. SK. Ilirija priredi 2. februarja na svojem drsalnišču tekme v umetnem drsanju za dame in za juniorje ter 3. februarja drugo tekmo seniorjev za prehodno darilo bivšega svetovnega mojstra dr. Gilberta Fuchsa. Za damsko konkurencjo je SK. Ilirija istotako razpisala prehodno darilo. Tekme se prično oba dni ob 9. uri dopoldne. Točni razpisi so na razpolago na drsalnišču Ilirije in v trgovini J. Gorec, Dunajska cesta. Damska in juniorska tekma je dostopna tudi nečlanom sportnih društev, seniorska tekma je dostopna lečlanom JZSS. Zadnji prijavni rok je 1. februarja.

Motoklub Slovenija vabi člane, da se udeležijo sestanka danes, v sredo ob 8. zvečer v kavarni Evropl.

S. K. Primorje v Ljubljani. Seja odbora nogometne sekcije se vrši v sredo dne 30. t. m. ob pol 8. zvečer v restavraciji «Novi svet». Načelnik.

Občnega zbora S. K. Hermes, o katerem smo na kratko že poročali, so se udeležili poleg precejšnje števila članstva tudi zastopniki LNP., Ilirije in Primorja. Inž. Hrvatin je imenovan LNP pozdravil klub. Zastopnik Primorja g. Kuznetsov je izjavil, da bi članstvo poleg novega gollja tudi ostale panoge sporta. Tudi zastopnik Ilirije g. Sircel opozarja članstvo Hermes na dolžnosti, ki jih ima jo kot slovenski sportniki, ki tvorijo vrhove del jugoslovenskega sporta. Pozivlja članstvo, naj brani ljubezen in dobre stike do ostalih klubov — S. K. Hermes goji nogomet, lahkonotičko in zimske sporte. Vsled odhoda mnogih dobrih nogometašev k vojski službi, je prišel klub v precej težak položaj. Klub temu je bilo delovanje nogometne sekcije kronano z lepim uspehom. Lahkonotička sekcija pa iz navedenega vzroka sploh ni mogla uspešno delovati. Klubeva blagajna izkazuje majhen prebitok. Pozdravljajo se je tudi vprašanje vstopa nekaterih Hermesovih nogometašev v S. K. Ilirijo ter uporabe igrišča S. K. Primorja. — Po izvršenih volitvah je predsednik g. Kepec zaključil občni zbor s pozivom na članstvo k intenzivnemu in vztrajnemu delu.

Nogometni trening SK. Ilirije v Ljubljani je vrši redno ob sredah in sobotah ob pol 16. uri ter ob nedeljah in praznikih ob pol 15. uri. Prvi trening se vrši na praznik 2. februarja ob pol 15. uri zbirališče v novi garderobi.

Mahniti Josip, trgovec, Povir; Meier Frant, potnik, Asch; Novak Marija, žena sodnika, Litiija; Obensnel Andrej, trgovec, Divača; Pirjavec Franc, trgovec, Sežana; Prebil Anton, trgovec, Gorica; Prokopij Ferdinand, pis. predst., Wr. Neustadt; Perko Viljem, trgovec, Celje; Patell Dominik, inženjer, Trst; Rebec Alonzi, trgovec, Divača; Cacchi Evgen uradnik, Trst; Schenker Henrik, disponent, Dunaj; Wilfling Ferdo, trgovec, Gradec; Werle Karol, trgovec, München; Wieser David, trg. potnik, Dunaj; Zajc Josip, trgovec, Krk; Žičkar Anton, gostilničar, Sevnica.

JUŽNI KOLODVOR: Adamič Ivan, kovač, Ortnek; Jereb Bruno, tehn. uradnik, Opatija; Crossila Josip, potnik, Trst; Likar Rudolf, trgovec, Medvode; Potobnik Maks, trgovec, Maribor; Pirnat Ivo, krojač, Vel. Poljane; Pajk Ivan, trgovski sodruknik, Ljutomer; Pučko Andrej, inž., zasebnik, Gorica; Sinigoj Miroslav, potnik, Zagreb; Tomič Miloš, mest. Ruma.

LLOYD: Beck Sandor, trg. potnik, Zagreb; Dado Stefan, potnik, Italija; Godina Zofi, zasebnica, Trst; Sanič Pero, uradnik, Zgoše.

SOČA: Albahary Danilo, trgovec, Beograd; Češnovar Franc, trgove

Joža Keršmanc:

Roman na ledu

Njegov pogled jo je spremljal, kamorkoli se je obrnila. Če je švignila po gladkem ledu na desno, je švignila v isto smer tudi on; če se je zasuknila na levo, se je zasuknil na levo tudi on; povsod njegove žareče oči, na levi, na desni, spredaj, zadaj, na vseh straneh, oči plamtče na ledu pred njo, plapolajoče iz čistega ledenega ozračja. Iskrece se iz nje na robu zamrzlega ribnika kakor majhni rdeči ognjčki.

«Da bi prišla že enkrat Tinka, kakor je obljubila, da bi imela družčino in bi mi ne bilo treba drsati se sam!»

Tako si je zatelela Flora sredi zamrzlega ribnika in rdeči obrazek, svetlo ji pod voljno zimsko čepico, ji je že bolj vzplamnel.

«Da bi prišla . . .!»

Dvoje korakov od nje so žarele njegove oči. Od strani ga je pogledala tedaj natančneje. Visok je bil in lep, z ovalnim obrazom in gostimi črnimi lasmi, ki so mu gledali izpod pisane športne čepice. A kljub ognjevitosti njegovih oči se Flora ni mogla iznebiti utisa, da stoji pred njo hladnoročnejši angleški gentleman, do katerih ljudi je čutila že od nekdaj posebno antipatijo, kakor da bi bila videla od elegantnimi sivimi rokavicami

skrite ostre kremplje. In to jo je odbljalo od nje.

«Ne boš . . .!»

Kakor blisk po ledu. Bela, za spoznanje od drugih mimo nje švigajočih gracij višja čepica že v vogalu ribnika.

«Ne boš . . .!»

Zasuk v majhnem polkrogu.

«O!»

Žareče oči tik pred njo, velike, žetice, da jo je spekel njihov ogenj na licih.

«Gospodična . . .»

«O!»

Zopet kakor blisk po ledu. V daljavi na drugi strani je utonila bela čepica.

«Preganja me — ulovil me ne bo!» Prsa so ji kipele, ko se je ustavila, lica so ji gorela kakor dvoje plamenov.

«Kod hoši vendar Tinka, da je že ni?»

Tinka, prijateljica, hodi, hiti, da reši ubogo Floro! Na tiste strašne ure se spomni, ko si je ves licej belil glavo z zagonetkami matematičnih nalog in te je tolikokrat rešil beli listek, dobrohotno vržen iz dobrohotne roke Florine v tvojo zavajočo klop, pred zevajoče, rošline vrvi pričakujoče oči — listek, na zunaj bel in nedolžen, znotraj črn, ves popisan s težkimi nalogami, ki jih je na hiter način reševala aritmetična glavica Florina! Zda

biti, Tinka, da rešiš tudi ti enkrat Floro — strašne ure!

Na desno! Komaj da se dotikajo drsalko ledu.

Na desno — žareče oči na desno . . .

Na levo! Morda tja ne bodo šle žareče oči.

Na levo — žareče oči grede tudi na levo . . .

Strašno!

Trikrat strašno!

Drusalka se je napol odvezala od čevlja. Kaj bo, če se odveže popolnoma?

Joži!

Trikrat joži!

Ali je res, ali ni? Ali je mogoče kaj takega, ali ni? Ali se je že kdaj na svetu zgodilo kaj tako nezasišane, naravnost vnebovpijočega? Ali naj verjame gospodična Flora lastnim očem, ali ne, da leži zvrnjena vznak na tleh in da ji stotisoč solne miglji pred prestrašenim obrazom? . . .

«Gospodična, tukaj . . .»

V katerem veku se dogajajo take stvari? Ali ni to tisti smešni, okrutni srednji vek, vek razlojnih vitezov in vsiljivega «Minnedienstva»?

Žareče oči so požvale na njej, počivale vroče na njeni izpod krilca izproženi, v lilihi nogavici napeti nožici, v njegovi desnici je bingljala tik nad njenim obrazom njena nesrečna drusalka, povzročiteljica strahotne katastrofe, z njegovih lice je curjal so-

čuten, blagonaklonjen smehljaj — tisti smehljaj, katerega je Flora tako sovražila! — In njegova levica se je iztezala proti njeni roki, da bi ji pomogla iz «nižni v višave».

Pa je vstala sama, brez njegove pomoči, rdeča v obraz kakor velikonočni piruh, mu iztrgala iz roke drusalko in si z urno kretnjo odvezala s čevlja še drugo drusalko.

«Gospod! Vi ste neolikan, neotesan človek! Kako ste si drznili . . .?»

Ni skončala stavka — od same razburjenosti — obrnila je hrbet neznanemu kavalirju in odbrzela kakor preganjana srna z drsališča, po vegastih stopnicah navzgor, v prostost, da ni niti čula, kako je siknila za njo kletvica kakor strupena puščica in so se prej žareče oči hipoma ohlajene, razočarano zaokrenile v drugo smer . . .

Pod belimi sneženimi kostanji, za streljaj od drsališča, je prihitela po cesti navzgor Tinka, zasopla, z drsalkami v rokah.

«Zakaj me nisi počakala, Flora? Kam se ti tako mudi?»

A Flora je trdovratno molčala. V očeh so se ji bleščale — solze.

«Ti jokiš, Flora? Kaj se ti je vendar pripetilo? Govori, duščica!»

Med solzami je izbruhnila tedaj Flora:

«O, ti ne veš, Tinka . . .»

«Kaj, kaj? Govori vendar!»

«Nesramni so ljudje, nesramni ti možki! Od same jeze jokam . . . Ali veš, da me je povsod zasledoval, da me je preganjal kakor lovec divjačino, da mi ni dal miru niti sekunde?! Nikoli več se ne pojdem drsat . . .»

In Flora si je brisala z belim robcem solze na licih.

Tinka pa se je zasmejela na ves glas.

«In zato bežiš domov? Goska neumna! Povej, kakšen je bil? Lep?»

«Lep — visok . . .»

«In ti si bežala — bežiš — romanu se odteguješ, romanu na ledu . . . Kaj si neumna?»

«Ampak jaz ga ne maram! Ne in ne! Taka predrznost . . .»

«Neumna — zbledlo se ti jet . . . Povej še, kakšne oči je imel, kakšne lase?»

«Črne oči, črne lase!»

«In na glavi? Klobuk ali čepico?»

«Pisano športno čepico!»

«In je še na drsališču?»

«I, seveda še! Ampak ti, Tinka . . .»

«Roman na ledu — šarmantno! Servus, Flora! Hiteti moram . . .»

In pod belimi kostanji je odhitela proti drsališču Tinka, kakor hiti človek na kolodvor, da bi ne zamudil vlaka, Flora pa si je osamljena na cesti še vedno brisala solze in se čudila, čudila . . .

Mali oglasi

Vaška beseda 50 par

Za «Dopisovanje» in «Zestivo» vsaka beseda 1 Din. — Priobčujejo se le mali oglasi, ki so pisani vnaprej. Plačila se lahko tudi v znanosti. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znanost. Za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Službe (dobe)

Učenca

Primeren učitelj izobrazbo, se sprejme v kolodvorski restavraciji na Jesenicah. 2279

Brivski pomočnik

Primeren, se sprejme takoj. Vukoslav Glurja, Maribor, Jurčičeva 9. 2332

Trgovski sotrudnik

Primeren, se sprejme v trgovski podjetni. P. M. 2174

Trgovski nastavljenec

Primeren, se sprejme. — Stanovanje in hrana je na razpolago. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Korespondentinja

Primeren, se sprejme. — Znanje cirilice kakor nemške in slovenske strojneštvo. 2380

Saldokontistinja

Primeren, se sprejme. — Znanje dvojnega knjigovodstva, se sprejme proti dobri plačini. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Hišnica

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Društvo

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Službe (iščejo)

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Inteligent, gospodična

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Sešlarski pomočnik

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Trgovski sotrudnik

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Zivnoredski instruktor

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Službe kuharice

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Mlad trg. pomočnik

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Absolvent

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Stavbni risar

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Upokojenec

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Oskrbnik

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

«Tribuna»

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Pekarijo

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Ključavničarska obrt

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Prodaja

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Umetniške razglednice

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Nov mikroskop

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Otroški voziček

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Filatelisti

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Puchovo kolo

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Plesne obleke

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Vino

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Puch-auto 23 HP

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Pod lastno ceno

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Sportne čepice

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Volno in bombaž

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Šivalni stroj

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Dve damski maski

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Stroj pokalice

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Perzijske preproge

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Šivalni stroj

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Kupim

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Ljubljanski Zvon

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

2 partnern sedeža

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Zenski šivalni stroj

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Bukovo oglje

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Omara za knjige

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Nepremičnine

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Prada se:

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

V najem ali na račun

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Kapital

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

6.000 Din posojila

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Radi začetka trgovine

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Družabnika (ali prodaja)

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Kde mi posodi

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

100.000 Din proti vključbi

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Prijatelji vrtnarstva

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Pozor!

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Ažurira

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Mesečno sobo

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Opremljena soba

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Zamenjan stanovanje

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Lokali

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Lepo veliko skladišče

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Trgovina na račun

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

V najem ali na račun

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

6.000 Din posojila

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Radi začetka trgovine

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Družabnika (ali prodaja)

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Kde mi posodi

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

100.000 Din proti vključbi

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Prijatelji vrtnarstva

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Pozor!

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Ažurira

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Mesečno sobo

Primeren, se sprejme. — Znanje dela domača dela, se sprejme. — Pomenje dobi stanovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 21». 1708

Lucifer

105

«Če sem prav razumel rdečelaseca, si pravi Sainclair, «vodi skozi hišo Zuchtov najdostopnejši vhod v sam grad. Potemtakem je ta hiša v zvezi z gradom. Kako? Po vsej verjetnosti ekosi podzemlje. Zdi pa se mi, da tu ni kleti. Dostop v podzemlje zakriva najbrž kako pohištvo ali pa leseni stenski oboj... Ona-le velika omara... Tla?... Ne!... Nemogoče! Tudi je manj udobno vdolati vrata v tla kakor v steno... Torej, ona omara... Poizkusimo najprej na njej. In če tam ne odkrijem ničesar, poskusim drugod...»

Corsat, Pilou in Wolf postanejo pozorni. Z roko jim Sainclair pokaže na ogromno omaro.

Če so Corsat, Pilou in Wolf združili svoje moči, so odtehtali tudi Herkula. A njihov napor je brezuspešen. Omara se ne gane.

«O, o!» krične Sainclair.

S paznim očesom motri omaro, zlasti ono plat, kjer se dotika zidu.

«O, tečaj,» se vzdostli. «Dobro zakriti, priznam. A videl sem tudi že boljše. Corsat, daj mi sem varilnik! Ti, Pilou, pa pripravi električno žago! Odpravi omaro in izreži zadnjo steno, videl bi rad, da-li je v zidu kaka odprtina.» Četril ure keeneje so vrata v omaro

vlomljena in Pilou z veseljem javlja, da je v zidu odprtina. Po nadaljnji četrtrinki ure je omara odstranjena od zidu.

«Bravo!» pohvali Sainclair.

Ozek hodnik se odpre pred njimi v zidu, ki ga zapirajo jeklena vrata.

«Corsat, varilnik!...»

Sainclair, Pilou in Wolf čakajo z revolverjem v rokah, medtem pa topi Corsat ključavnico.

Vrata so odprta. A živa duša se ne prikaže.

«Naprej!» ukaže Sainclair, «za me- noj!»

Z urnim korakom hiti četvorica po tajni poti, po kateri je 14. maja baron Glö von Wardeck odpeljal Mino Zuchtovo.

Hodnik je širok in visok. Skala je gola, vlažna, neobdelana, in vse kaže, da je ta predor, bodisi da ga je vsega ali tudi le deloma zgradila človeška roka, star že več stoletij. A od nedavna so brez dvoma električni svečniki, pritrjeni izmenoma na levi in na desni steni predora, v katerih so prвите električne žarnice, in tudi žlebovi, vsakani v tla, po katerih se odtaka voda...

A svetilke ne svetijo in se tudi ne prižigajo avtomatično — kakor v Votli Skalni na Bermudih —, ko se naša

četvorica pomika mimo njih. Sainclair vzame laso, ki se ga Pilou, Corsat in Wolf oprimejo, in mala četa, ki jo vodi bistrovidni Nyctalope, se urno pomika po predoru dalje.

Sprva je podzemna pot ravna, a kmalu se začne vzdigovati in zavijati v večje ali manjše krivine, sem pa tja se hodnik razširi v široko vežo, ki jo zapirajo velika, železna, z ogromnimi ključavnicami opremljena vrata. A corsatu in Pilouju in njunemu varilniku ter električni žagi ne kljubuje nobena še tako močna ključavnica. — Kmalu pa nalete na obdelano, ometano skalo starejšega, pa tudi novejšega datuma, zid je gladek, suh, brez vlage. Se pozneje se pojavijo s hrastovimi deščicami obložene stene, ki se svetijo, kakor da so bile še včeraj osnažene in očiščene. Na stenah ni opaziti nič več svečnikov z žarnicami, namesto njih pa vise s stropa lestenci iz kovanega železa z mnogimi žarnicami. Tudi te žarnice ne gore niti se ne prižigajo, ko hiti Sainclair s svojimi tovariši mimo njih.

Končno dospo v zelo prostoren vestibul, kjer so lesene stenske obloge pregrnjene še s prostovisečimi tapetami. Sredi tega vestibula stoji dolga, ogromna in težka miza in okrog nje umetniško izdelani stoli, v katerih so svoje čase sedeli graščaki, prejšnji prebivalci Schwalzrocka. Z oboka visi ogromen lestenez iz čistega zlata z mnogimi žarnicami, od katerih ne gori nobena.

Nyctalope postoji v temnem vestibulu, in za njim njegovi tovariši.

Groza stree Sainclairove ude.

Začelo se ga je namreč polasčati nezrečeno začudenje in jel se je bati, da ga bo zmogel strah, kajti njegovi živci so bili že napeti do skrajnosti...

Zadnje četril ure se ni namreč zgodilo prav nič, kar je Sainclair pričakoval. Nič!

Vlomili so vrata, a za njimi ni bilo nikogar.

Vdrii so v dvorane, a žive duše ni bilo v njih.

In povsod je vladal molk, najtišji molk — kakor da onstran teh zidov in sten, onstran zaves in vrat ni živega človeka...

A glej, Jean de Sainclair je zdaj spoznal vestibul s starinskimi stoli in ogromnim lestencem. Spomnil se je, da je tu skozi tekel, ko je hitel k Laurenci, potem ko je v «sobi s strojem» podrl skelet in usmrtil hauptmanna!...

Da, tukaj, za temi zavesami so vrata, salon — in potem ona soba v stolpiču na obzidju...

«Nahajamo se v enem izmed osrčij organizma, ki se imenuje grad Schwalzrock,» si pravi Sainclair, «a kje so ljudje? Nikogar, ki bi se mi upirali? Nikogar, ki bi mi branil dostop? In od nikoder ni čuti najmanjšega šuma, nikjer znamenja, da živi v gradu kako bitje... Stvar mi ni pogodu!»

«Preveč tiho je vse, preveč prazno, prelahka se mi dozdeva naloga in prevarna!»

«Kaka je neki nevarnost, ki mi preti? Ne vidim je, ne slišim je, ne voham je, a slutim jo!»

In ko se Nyctalope skrbno ozira okrog sebe v temi, ga drugič stree mraz, oznanjevalec groze.

«Gospodar!» šepne glas poleg njega, na desni. Je-li bil Pilou? Je-li bil Corsat?

«Gospodar!» se oglasi drugi glas, na levi.

«Corsat! Pilou!» krične Sainclair s pridruženim glasom, «vaju je strahl!»

«Luči, gospodar, luči!» zajecijata Corsat in Pilou.

«Naj bo! Orožje v roke, in prižgite svetilke!...»

Trije žarki razsvetlje temo.

Corsat, Pilou in Wolf se spogledajo. Lica so jim mrtvaško-bleda, oči jim zro preplašeno.

Nyctalope se je med tem pomiril in vzravnal, in s strašnim glasom jim pravi:

«Pozor! Koga je zdaj še strah?... Svetloba in Nyctalopove mirne besede so Corsata in Pilouja zopet vzpodbodile, in po njunem vzgledu se je pomiril tudi Wolf...»

Nyctalope vé, da zdaj zopet lahko računa na svoje tri pomočnike.

«Naprej! Nič več ne bomo hodili pe temi, nič več se ne bomo ozirali na tlišino! Ne brizajmo se za nič več! Ubijte vsakogar, ki se vam postavi po robu!... A zdaj naprej!...»

(Dalje prihodnjiku)

Edini „TIHI“ pisalni stroj
L. BARAGA, LJUBLJANA, Selenburgova ul. 6/1.

Trboveljski premog in drva
dobaviša
Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon 229.

Reform
steklenice za vkuhanje sadja in povrtilce so najboljše in najcenejše. 30
Glavna zaloga za vso državo:
Lovro Petovar, Ivanjkovci.
Istotam se dobé Zupančeve knjige „Konzerviranje sadja in povrtilca za domačo uporabo“ v slovenski in hrvaški izdaji.
Gospodinjje, naročite!

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službo itd.
naj iscirta v „Jutra“

Išče se jarmist (gatrlist)
k polnojarmeniku, vešč brušenja žag. Samci prednost. Nastop takoj.
Ponudbe na upravo „Jutra“.

Ali je mogoče?
CREPE DE CHINE m Dlo 105'—
v vseh modnih barvah
le pri 97 III
R. Šinkovc nastl. K. Šoss.
Vzoro! brezplačno!
Zasajja naročila pošilno-odratno!

M. d. krojna šola za dame in gospo. e
Meseca februarja se bo. vršili dnevi in večerni tečaj za šivilje in krojače Za dame, ki ni- o šivilje so pridrijo posebno lahki tečaji. — Pouk v šivanju. Vsaka dama lahko izdeluje svojo garderobo. — Prikrejevanje vseh vrst modnih in damskih oblek strausam, ki žele kroj po modelih, tudi po meri. Posebni preizkušeni naselogsntnejši kroji za gospode. Pouk v krojenju obleke za čestito duhovščino. Lastni sloven-ki zvrzki za pouk v prikrojevsnju. Tudi za nešivilje Razpisiljam modne žurnale vseh svetovih akademij. Korepondenčni učni tečaji potom samopouka.

Br. Brunsko'e-Models les plus ricents de Paris et de Londre - Ljubljana, Zidovska 5

Večjo zalogo 466
volnenih odej (kocev)
zamenjam zaradi selitve
za volno
ali pa po lastni ceni prodam.
Franc Triplat, tovarna sukna,
Moste, p. Žirovnica (Gorenjsko).

Veletrgovina z železom
išče za čimprejšen nastop
strokovnega nadzornika
za njeno skladišče v Sloveniji
ne izpod 26 let starega, ki je zmožen slovenskega in nemškega jezika, kakor tudi k temu vodstvu spadajoča pisarniška opravila. Prednost imajo skladiščniki, oziroma trgovski pomočniki železnine. Ponudbe pod „Nadzorn k“ na upravnštvo „Jutra“.

Popolna razprodaja
damskih klobukov, slamnikov, nakita, baršuna, svila, trakov, cvetk, pajčolanov in modistovskega blaga po tvorniških cenah.
MINKA HORVAT, modistinja
Ljubljana, Stari trg št. 21.

Vabilo na redni občni zbor
Delniške družbe združenih pivovarn Žalec in Laško v Laškem
ki se vrši
v sredo, dne 13. svečana 1924 ob 10:30 uri dopoldne v pisarniških prostorih delniške pivovarne v Laškem.

- SPORED:**
1. Poročilo upravnega sveta o letnem računu.
  2. Poročilo revizijske komisije.
  3. Odobritev bilance in sklepanje o podelitvi absolutorija upravnemu svetu.
  4. Volitev v upravni svet.
  5. Volitev revizijske komisije.

Po § 16. pravil imajo pravico glasovanja na občnem zboru delničarji, ki založe najkasneje šest dni pred občnim zborom, t. j. do 7. svečana 1924 delnice, utemeljajoče njih glasovalno pravico pri sledečih zavodih:

Delniški pivovarni v Laškem, Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani, Celjski posojilnici v Celju, Savinjski posojilnici v Žalcu in Kreditnemu zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Posest vsake delnice daje pravico do enega glasu na občnem zboru (§ 16. pravil).

Ljubljana, dne 30. prosinca 1924.

476 **Upravni svet.**

Tem pótém si usojamo izreči najtoplejšo

zahvalo

vsem, ki so spremili našega preblegega soproga in očeta na njegovi poslednji poti, ki so mu ob boleznih prinašali tolažbe in lajšali bol, zlasti preč. gg. duhovnikom za dušno skrb in svečan pokop, darovalcem krasnih vencev ter vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin nepozabnega nam pokojnika in nam izrazili sočutje.

STOŽICE, 29. januarja 1924.

Žalujoča rodbina
Iv. Pečnikova.

Ljubljanska kreditna banka.

Delniška glavnioca: Din 50.000.000.—	Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta.	22	Brzojavni naslov: Banka Ljubljana.
Rezervni sklad okoli: Din 10.000.000.—	Podružnice: Brzice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.		Tel. števil: 261, 413, 502, 503 in 504.

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.